

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	upravnistvu prejemati:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pridiču levo), telefon št. 34.

Izšla je vanj dan sveder izvenrednih dogodkov na pravniki.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati t. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpolnitve zračnine se ne opla.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6-50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2-30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo (spodaj, dvorčice levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 34.

Brezuspešna akcija za delazmožnost državnega zbora.

Dunaj, 4. junija.

Danes popoldne se je sestala že parkrat napovedana in že parkrat odgodena konferenca čeških in nemških parlamentarnih voditeljev. V bistvu je to posvetovanje le izraz zadrege, v kateri se je nahajala 4. maja v parlamentu zborujoča konferenca parlamentarnih načelnikov, ki naj bi bila odločila o usodi poletnega zasedanja državnega zbora. Modrost parlamentarnih voditeljev takrat ni našla drugega izhoda iz situacije, kakor ta, da naj zbornični predsednik skliče češke in nemške poslance k posvetovanju, na katerem se naj napravi novi poskus za češko - nemško spravo. Račun, da bi češko-nemški sporazum zagotovil tudi delazmožnost parlamenta je seveda točen, drugo vprašanje pa je ali je bilo pametno in taktično pravilno, da so nečeste (v teritorialnem smislu) stranke s svojim pozivom na zborničnega predsednika spravile parlament v popolno odvisnost od češko-nemškega problema. Čehi imajo s svojega stališča popolnoma prav, ako pravijo, da »brez češkega dež. zbora ni parlamenta«, toda s tem da priznavamo upravičenost njihovega stališča še nikakor ni rečeno, da moramo tudi mi in ostali narodi, ki na češko - nemškem sporu nismo neposredno udeleženi to stališče kot edino pravo in za nas obvezno akceptirati. S tem, da so parlamentarne stranke to storile, so se takorekoč same oropale parlamentarne enakopravnosti in usoda parlamenta sedaj ni le faktično temveč nekako tudi pravno izročena Čehom, Nemcem in Češkemu in vladi.

Namene vlade in njeno »sodelovanje« pri vzpostavljanju normalnih parlamentarnih razmer smo že označili. V najneugodnejšem ambijentu se sestajajo češki in nemški zaupniki, ki niti sami ne dvomijo o tem, da njihova posvetovanja ne morejo imeti nikakega uspeha.

Konferenca se radi tega označuje le kot »pripravljalna«. Do stvarnih pogajanj se sploh ne povsne. Njen program je le formalen. Udeležniki naj se posvetujejo, katere in kakšne

delegate je pozvati k poznejšim stvarnim pogajanjem, kje in kdaj da naj se ta pogajanja vrše, in o katerih predmetih. Kakor je videti, počenjajo gotovi krogi tako kakor bi se šlo sploh za prvi poskus takih pogajanj in ne za stvar, ki je toliko desetletji stara, da bi se dalo napisati že cel codex o načinu in predmetu njenega razreševanja. Formalen značaj današnje konference je najboljši dokaz, da se stara nasprotstva o bistvu češko - nemške sprave še niso v nobenem oziru ublažila ali da se konkretno izrazimo: Nemci so pripravljeno opustiti svojo obstrukcijo v češkem dež. zboru le, ako se jim koncedira brezpogojno novi deželni red, ki jim prinaša v dež. upravi skoraj popolno avtonomijo. Čehi vstrajajo na stališču, da je treba brezpogojno sklicati deželni zbor ter odklanjajo reformo dež. reda, ako se istočasno ne reši tudi vprašanje zunanjega in notranjega češkega uradnega jezika. Poleg vsega so pa odnošaji med Čehi in Nemci baš v zadnjem času bolj kakor kdaj napeti in razmere v češkem taboru povsem neurejene. Strankarski boj med Čehi je dosegel vrhunec v osebnem bojkotu, katerega proglasi narodno - socialna stranka proti mladočeskemu voditelju dr. Kramarju. Masarykova skupina odklanja vsako udeležbo pri pogajanjih, katerim bi prisostvovala Stürgkhova vlada, češka pravaška skupina (statoparavnici) se je zopet s poudarkom povrnila na svoje staro, vsaki spravi nasprotujoče stališče. Današnje konference se udeležujejo na češki strani torej le mladočehi, socialni demokrati in agrarci, ki so v nekem smislu zastopniki cele češke opozicije ter nastopajo s svojim stari programom, da je sklicanje in konstituiranje češkega dež. zbora predpogoj delazmožnosti državnega zbora. S tem programom pa se vračamo zopet tja, kjer se nahaja izhodišče cele notranje politične situacije k češki obstrukciji v parlamentu.

Današnja konferenca torej ne bo v nobenem oziru ustvarila predpogoja za delazmožnost državnega zbora, in ne bo dosegla nikakega realnega uspeha v zadevi češko - nemške sprave.

Kako nevdržljiv je junctin med češko - nemško spravo in delazmožnostjo državnega zbora, to se bo na

jesen pokazalo. V jeseni se mora državni zbor na vsak način sestati, že radi tega, da izvoli člane za delegacijo, ki bo zborovala koncem leta na Dunaju. Ta delegacija se že radi tega ne da ožagati, ker se vrše spomladi prihodnjega leta na Ogrskem državnozbornske volitve, katerih izid je jako negotov. Računati je na to, da bo državni zbor sklican v mesecu oktobru in sicer brez ozira na to, v katerem štadiju da se bo takrat nahajala češko - nemška zadeva. Takrat se bo pa tudi pokazalo, kako veliko hibo so napravile parlamentarne stranke, ko so usodo parlamenta zvezale s češko - nemško spravo.

Izid današnje konference ne bo ničesar spremenil na dejstvu, da je vprašanje delazmožnosti parlamenta zaeno s vprašanjem češko - nemške sprave odgodeno do jeseni.

Prva konferenca čeških in nemških načelnikov strank.

Včerašnja prva konferenca čeških in nemških merodajnih politikov je bila skoro brez uspeha. Ves uspeh je bil ta, da so se vršile 4 ure debate in da so politiki končno uvideli, da na ta način ne bo šlo ter naprosili veleposestvo, da naj zopet prevzame posredovanje. Tej prvi konferenci ali predkonferenci bo sledila torej še enkrat in sicer 15. junija druga predkonferenca, pri kateri pa bo vlada popolnoma izločena. Pa že zdaj se kaže, da bo tudi ta druga konferenca brezuspešna. Uspeha na obeh straneh sta edino ta, da so dosegli Nemci, da se knez Thun in Čehi, da se vlada s Stürgkhom v bodoče ne bodo udeležili pogajanj. Popolnoma brezupno pa je, da bi se mogla poslanska zbornica sestati k poletnemu zasedanju. Velik del debate je zavzela predložitev proračuna poslanske zbornice, pri čemer so poslanci zahtevali za sebe pravico podati svoje predloge in interpelacije tudi pisмено. Ministrski predsednik Stürgkh pa je temu stališču ponovno ugovarjal. Navzoči so bili pri včerašnjih pogajanjih razen ministr. predsednika Stürgkha in predsednika poslanske zbornice dr. Sylvestra, iz gosposke zbornice: dr. Baernreither, grof Ciam - Martinic, grof Ervin Nostitz in dr. Fridrik princ Schwarzenberg, iz poslanske zbornice pa dr. Bachmann, dr. Damm, Iro, dr. Jerzabek, dr. Kramar, dr. Lodgmann, Knirsch, Nemeec, Pacher, Seliger, Stanek in dr. Viškovsky. Poslanec Masaryk je pisмено izjavil, da se konference ne udeleži, poslanec Choc pa je naprosil poslanca Stančka, da naj zastopa tudi njegovo stranko. Uvodni govori ne obsegajo ničesar drugega, kakor nam že znano stališče posameznih strank. Prva znamenitejša izjava je ona ministrskega predsednika. Že iz njegovega uvodnega stavka je slišati, da mu ni prav nič za spravo med Čehi in Nemci in za zopetno uveljavljanje ustavnih razmer na Češkem, marveč da hoče le vzdržati fikcijo, kakor da mu je za delazmožnost parlamenta. Izjavil je namreč, da je povod in namen konference razmotriti pogoje, pod katerimi bi se mogla pričeti predposvetovanja za zasedanje parlamenta. V meritoričnih pravnih vprašanjih ne bo mogoče doseči sporazuma, pač pa naj se najde soglasje vsaj v formalnem oziru, glede razpisa volitev za češki deželni zbor, glede konstituiranja državnega zbora, glede njegovega delavnega programa, izvolitve nacionalno - politične komisije in končno deželnega odbora. Ravno glede deželnega odbora obstajajo največja nasprotstva. Nato je govoril grof Stürgkh o naredbah s pomočjo § 14. in o predložitvi proračuna predsedstvu poslanske zbornice. V tem oziru pravi, da je popolnoma samo ob sebi umevno, da bo predsednik, če se sestane danes ali jutri parlament, sporočil predlogo, tudi bo dal vodja finančnega ministrstva ustmeno razlago. Nikakor pa to ni poseganje v pravice zbornice.

Po teh razlagah ministrskega predsednika so odposlanci končno sklenili, da se vrši še ena konferenca 15. junija.

Važen dan.

V Ljutomeru, 1. junija 1914.

(Dalje.)

G. svetnik Franchetti prinaša pozdrave imenom Zveze kranj-

skih obrtnih zadrug v Ljubljani. Upa, ker vidi tako veliko število zbranih obrtnikov, da postane ta stan važen faktor v življenju štajerskih Slovencev. K izvajanjem predgovornika pravi, da se bo dal ves začrtan program izvesti, ker vidim, da vlada v vas zanimanje za vsa ta vprašanja. Dosedaj smo mnogokrat čutili na lastni koži svojo neorganiziranost. Posnemajmo svoje pomočnike, ki so potom socialnodemokratskih strank dosegli mnogo več kakor mojstri. Organizirajmo se. Le potom organizacije moremo doseči koristi. Godi se nam krivica pri obrtnih oblastih, odpravili jo bomo samo potom organizacije. Na želje organizacije se uradi ozirajo, na želje posameznikov ne. Snujmo zadruge, toda ne pomagamo samo snovanje, temveč dolžnost slehernega je, da tudi sodeluje v zadrugi, da se udeležuje občnih zborov, stavi predloge, poroča o šikanah obrtnih oblast in o nasprotovanju sovražnikov obrtniškega stanu. Vi imate že svojo Zvezo, ki izborno deluje, kakor mi je znano. Stavil vas bom svojim kranjskim tovarišem za vzgled. Kajti več mladenosti je danes med kranjskimi obrtniki, kakor med vami. Toliko glede zadrug in Zveze. Toda ni dovolj, da se združujemo na zadrugnem polju, temveč združiti se moramo tudi na društvenem polju. Včasih je treba tudi z neke druge strani pokazati svoje prepričanje, česar v zadrugi ni mogoče. Zato želim, da se vsi slovenski obrtniki združijo v celoto, ki bi naj tvorila slovenski obrtniški parlament. Podobno organizacijo imajo Nemci na srednjem in zgornjem Štajerskem pod vodstvom Einspinnerja in Krebisa. Važno je nadalje tudi vprašanje lastnega glasila. Matija Kunc je napravil prvi poskus leta 1888, drugi poskus imamo iz leta 1906. Sedaj se je v tretjič ustanovil »Obrtni Vestnik« kot glasilo kranjske in štajerske Zveze. Potrebe lista ni treba dokazovati in sramota bo za nas, če propade.

Poročilo »Obrtnik in narodni boj ter obrtni kredit« poda g. Volk iz Šoštanja. Omenja k prvemu delu svojega referata, da je nad 10.000 mojstrov na Spodnjem Štajerskem, ki skupno plačujejo gotovo znaten del davkov. Pravice nobenih, niti doma. Domače politične stranke obrtnika samo izrabljajo. Pri volitvah nas poznajo liberalci in klerikalci, pozne-

medtem. Kaplje so udarjale z lahkim trepetom na okna, in zunaj je šumelo in brnelo po listju, ki je odpadalo in sedalo po mokrih tleh. Tone je bil nevedoma prišel do pomola ob morju. Sam ni vedel, kaj hoče pravzaprav. Megle so visele nad morjem, in galebi so krožili med njimi, in svetlo perje je odsevalo v motni belini. Jadrnice so se zibale nalahno, potem spet močnejše in sunkoma, in v oblakih so se kazale temne lise. Zeleni in rdeči luči so odsevale z morja, po pomolu so hodili ljudje tiho in počasi, kakor bi se ne upali dražiti tistih megel nad morjem.

Tone se je obrnil in odel spet v mesto. Hodil je dolgo po ulicah. Šel je po cestah širokih in bahatih. Luči so svetile prešerno in pohotno, tiste rezke plinove luči, ki nimajo niti odseva odseva kake toplote. Mrtvaško štrle tam gor in se bahato reže pregreham.

Deževati je bilo ponehalo, le mokre lise so se bleščale po tlaku. Vsepolno je bilo gospode, svetlih kočij in bučečih avtomobilov. Razstavljalna okna so prekrivala druga drugo.

Tone je hitel dalje in dalje in je slednjič prišel v tišje ulice, vzpenjačje se polagoma v hrib. Poznal je Ozko ulico, imel je nekoč bolnika tam gori. Ulice so se vedno bolj in bolj ozile, luči so postajale redkeje. Pijanec je butnil ob zid, zaklel, si po-

ravnal klobuk in spet taval dalje. Maček je smuknil preko ulice, kakor temna slutnja. Iz oken se je režal grohot, tam je zaječal jok, in ob oglu je bilo slišati pridušeno šepetanje. Vlažen vzdih je polnil te ulice, da je bilo človeku kakor v ječah.

Tonetu je bilo tesno. Neka nape-ta radovednost ga je tirala hitreje in hitreje, da mu je postalo vroče in je globoko sodel. Obstal je; na cilju je bil. Odpel je površnik, vzel klobuk z glave in zrl v nebo. Le majhen del nebesa je strmel na Ozko ulico. In zvezde ni bilo nobene. »Široko nebo in svetle zvezde so pač za druge ljudi,« je mislil Tone in se trpkoma smehnil. Odprl je vrata ozke, visoke hiše in stopil v vežo.

Petrolejka je stala v kotu, visoko gori na leseni polici. Motno je brlela, vsa slaba in omahujoča. Odprle so se duri in oduren obraz se je pokazal izza vrat. Niso gladki obrazi v takih ulicah in ne prijazni. Temni, vegasti in razpadli so, kakor hiše, v katerih stanujejo.

»Ali stanuje tu Janez Smrekar, prosim?« je vprašal Tone. »Zgoraj, pod streho,« je velel ženski glas, in obraz je izginil v špranji. Tone je šel po vegastih stopnicah, slednjič je dospel pred siva vrata. Potrkal je, nekaj je zašumelo in vrata so se na pol odprla.

(Konec prihodnjika.)

LISTEK.

Zaradi kruha.

Temeniška.

Šli so kakor karavana sivih senc sred polnoči. Zvijali so se v gube in tresle so se jim roke in noge. Oči so strmele mrtvaško stekieno in kačje strupeno...

Težka vrata norišnice so se zaprla za njimi, in ključ je zarobljal v ključavnici. Vrt je ostal v prazen in tih. Le odmevi tistih zmedenih pogovorov so vršali med listjem.

Po zdravniški sobi pa je hodil tisti čas zdravnik Tone Skalar. Dober je bil z norci in je veliko govoril z njimi, da so ga imeli radi in so zrl vanj kakor v svojega rešenika in gosпода. Čudno moč je imel Skalar do norcev; kakor baizam so jili blažile njegove besede, in en sam pogled jih je umiril.

Potrkalo je in ravnatelj zavoda je vstopil. Bil je postaren gospod, zabuhlih, rdečih lic in okorne, debelušaste postave. Oči so se svetlikale vse majhne in zavistne.

»Dober dan,« je nagovoril Toneta.

»Klanjam se,« je del Tone, nalahno priklonivši se.

Z velikim trudom je sedel ravnatelj na naslončak tik okna in si z velikim robcem obrisal potno čelo in plešo.

»Hm, veste,« je pričel in motril Toneta, »neka prošnja je došla na naš zavod. Tiče se umobolnega moža. Kaj vem, pijanec, ali kaj je. Mlad je še; v vaših letih bo, kolikor sem razvidel v naglici iz krstnega lista. Torej, prosijo nas, ne vem, kdo že prosil, neki prijatelj ali kdo, da bi umobolnega sprejeli na mestne stroške semkaj. Stanuje v našem mestu, bo že kje gori v starem mestu. Svojat je tam, sama svojat — hm.«

Tone je poslušal in ni pravzaprav vedel, kam meri ravnatelj. Da pa hoče nekaj od njega, to je bilo gotovo. Zunaj je jelo pršeti, in tako mračno je postajalo v sobi. Burja je butala ob šipe... Ravnatelj je spet pričel: »No da, sitnosti, sitnosti — nič drugega kot sitnosti. Pa za blagor ljudstva, kdo bi se ne zmenil za to! In pa, ljudje imajo take jezike, pobrigati se bo treba kmalu za to stvar. Je že pred mesecem ali več došla prošnja, pa vraga, kdo bi vedno brskal po teh papirjih! Jesen je, lov — no — razumete — in moja žena, saj veste. Pa sem danes slučajno iskal neki časopis, pa dobim to stvar ondi vmes. Pa, kaj sem že hotel, človeku je kar čudno vsled teh velikih skrbi, torej, prosil bi vas, da greste sami

tja nočjo pogledat, da ga potem pripeljejo. Če je v stanu namreč, v takem, da ne bo preveč prismođaril in onegavil po našem zavodu ha ha.«

Z vidno zadovoljnostjo, da je tako lepo zaokrožil svoj duhamorni govor, je vstal in se odpravil proti vratom.

»Da, gospod ravnatelj,« je dejal Tone, »kako se pa piše oni mož in kje stanuje?«

»Vraga, vam nisem povedal tega? Čakajte, tu je. Aha, Janez Smrekar, Ozka ulica 3. Pa iti moram. Zbogom.« In odšel je. Tone se je sklonil in nagubančil čelo. Misli, kje je bil pač že slišal to ime. Čudno ga je nekaj prešinilo, jel je hoditi hitreje in hitreje po sobi in nerazumno mrmral sam s seboj. In spomnil se je, da je bil neki Janez Smrekar njegov sošolec, priden, idealen fant, mehke duše in smelih sanj. In kipar je bil, kakor je bil čul pozneje Tone iz časopisov. Svoje dni sta si bila jako dobra, pisala sta si tudi še nekaj časa, potem pa je naenkrat prenehalo to. Le enkrat je bil še čital, da se je povzpel jako visoko in da je živel tam nekje na Ruskem.

Tone je obstal sredi sobe. Kako čudno je spet prišlo to ime do njega, v kaki zvezi je bil sedaj z njim. — Da je umobolen ta Janez, mu ni šlo v glavo. Vzel je površnik in klobuk in odšel iz sobe. Stemnilo se je bilo

Je nič več (?). Gre za starostno zavarovanje, ki je tudi za naš stan velikanske važnosti, toda ni se še zljubilo kateremu koli poslancu stopiti pred nas ter nas vprašati, kakšne so naše želje glede starostnega zavarovanja. Kaže najbolj za slovenskega obrtnika, da je nadstrankarski. Ne imejmo torej s strankami nič opraviti ter skusimo raje po znanem geslu: »Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima«, iz strankarskih bojev izbiti zase kak dobiček. Glede vprašanja obrtniškega kredita navaja poročevalec lep vzgled samopomoči, ki ga je dalo obrtništvo v Šoštanj. Letam se je ustanovilo že pred leti Obrtno hranilno in posojilno društvo. Začetkom je bilo 16 članov, danes jih je že nad 160. Zadruga ima deleže po 30 K, ima omejeno zavezo in se bavi z eskontom knjižnih terjatev. Uspeh najboljši. Poročevalec priporoča ustanovitev podobnih kreditnih društev, oziroma zadrug, vsaj za vsak sodni okraj. Odsvetuje pa prenežje deleže ter zahteva za take zadruge deleže po 100 K, ki bi se lahko plačevali tudi v obrokih.

Starosta štajerskih bojnikov za obrtniške pravice g. Rebeke iz Celja poroča o strokovni obrtniški organizaciji. Prinese na govorniški oder bilančno tehniko in pravi, da je mnogo premišljeval, kaj bi se dalo še storiti za napredek slovenskih obrtnikov in prišel je na neko posebno misel. Ta se tiče pač v prvi vrsti kovačev, kleparjev in ključavničarjev, toda zanimala bo tudi druge. Industrije Slovenci nimamo. Moramo jo še le ustanoviti. Izdelovati pa znamo tudi mi sami vse to, kar znajo naši nasprotniki, samo pravilno je treba naše delo organizirati. Za danes hočem kovačem in ključavničarjem ljutomerskega okoliša na podlagi te bilancne tehnike pokazati boljšo bodočnost. Čisto preprosta stvar je, taka tehnika. Vse, kar vidite na njej, je lito železo. Posamezni deli se kupijo kot surovina. Sestava se da izvršiti le z ročnim delom in nikdar ni mogoča pri tem konkurenca s stroji. Investicije treba malo: pilo in še nekaj malenkosti. Vse investicije stanejo par kron. Zasluži se lahko lepo. Surovine pri tej-le tehnici pridejo na 10 do 12 kron, proda se jo lahko za 20 kron. Delo enega dne je torej dovolj dobro plačano. Govornik nasvetuje ustanovitev surovinske zadruge za ljutomerski, ormoški in gornjeradginski okraj. Ta zadruga naj združi kovače in ključavničarje omenjenih okrajev. Vlada naj pošlje svojega inštruktorja, ki naj priredi večtedenski poučni tečaj v Ljutomeru, na katerem se bodo člani zadruge natančno naučili izdelovati bilančno tehniko in kjer se jih bo poučevalo tudi glede uporabe teč v posameznih državah, ki bi prihajale za porabo teh tehnic v poštah, to so Avstrija, Ogrska, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija, Bolgarija, Črna gora in Turčija ter Grška. S pomočjo konzulatov pa bi se morala organizirati prodaja. Danes se izdelujejo te tehnike na Nizje Avstrijskem in na Češkem, na jugu ni nobene. Pot do Carigrada nam je odprta. Kakor imajo n. pr. na Koroškem Borovljici svojo puškarijo, v Kropi svoje žebjarje, tako bi v Ljutomeru dobili izdelovalce bilančnih tehnic. Več tisoč bi se jih lahko izdelalo vsako leto. Kadar kovač ali ključavničar nima drugega dela, pa bi izdeloval bilančne tehnike. Lepi tisočaki bi prišli iz drugih krajev med vas, kar bi pomagalo povzdigniti vašo blagostanje. Za druge kraje pa se bo sčasoma moralo najti nekaj podobnega in druge stroke.

Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja toplo zahvalo. 4. točka »Obrtni naraščaj in šolstvo ter obrtni škodljivci« je odpadla, ker je predavatelj g. Čretnik bil žal zadržan priti na naš shod.

Predsednik Zupanc omenja, s kako odločnostjo je nastopil dež. poslanec dr. Kukovec v dež. zboru za pravice obrtniškega stanu. Njegovega nastopa je mnogo pripisovali, da se s pomočjo klerikalnih poslancev storjeni sklepi ne bodo uresničili. Iskrena mu hvala! (Zivahno odobravanje.)

(Konec prihodnjic.)

Revolucija v Albaniji.

Vstaši.

»Tribuna« poroča iz Brindisija: Neki albanski vodja, ki je dospel sem, je izjavil na vprašanje, ali bi bil mogoč sporazum med vlado in muzlimanskimi Albanci, da je tak sporazum popolnoma izključen. Muzlimani ne bodo prej odložili orožje, predno ne bo vihrala nad Albanijo zastava polmeseca. Na prvo znamenje se bo zbralo nad 20.000 vstajev. Vstaši imajo dosti orožja in municije in tudi več topov. Iz Drača poročajo o smrti Arifa Hikmeta, glavnega pro-

vzočitelja nemirov v Albaniji, da ga je policijski prefekt v Elbasanu ustrelil. Prej je bil Arif Hikmet policijskega prefekta smrtno ranil.

Položaj v Draču in pogajanja.

V Draču in okolici je sedaj vse mirno, ker čaka prebivalstvo na uspeh sestanka in pogajanj kontrolne komisije z vstaši. Avstro-ogrski divizija obstoječa iz bojnih ladij »Viribus Unitis«, »Tegethoff« in »Zriny« bo ostala do sobote pred Dračem.

Kontrolna komisija je odšla 3. t. m. ob 2. popoldne v Šjak, da se pogaja z vstaši. Ob 7. zvečer je že zopet prispela v Drač. Vstaši vztrajajo pri svoji zahtevi, da dobe mohamedanskega vladarja, v ostalih zahtevah so pripravljeni popustiti.

Komisija pravi, da je njena misel sedaj končana ter to sporočila tudi knezu. Knez pa, ki se je ojačal, ker vidi pred Dračem toliko vojniških ladij, na katere lahko zbeži, si je pridržal odločitev. Knez je porabil čas, ko so se vršila pogajanja, da se je pripravil na majhno akcijo. Pozval bo vstaše, da naj odlože orožje sicer da jih bo s silo razorožil. Tako si namreč to predstavlja knez Wied, ki ostaja čez noč na raznih vojniških ladjah, podnevi pa se pripelje v Drač. Teh njegovih potov vojne ladje ne smejo spremljati s streljanjem, sicer bi njegovi »podaniki« vedeli, da igra knez z njimi skrivnico. V Draču je med tem zavladala popolna anarhija, ker nobeden ne ve, kdo ima pravzaprav glavno besedo, knez, ministarstvo ali kontrolna komisija. Avstro-ogrski in italijanski poslanik si nagajata, kolikor si moreta. Če bi tudi vstaši ne stali pred Dračem, bi bil ta položaj nevedržljiv. Kaka brezglavost vlada v Draču in zlasti v knežji palači, dokazuje tudi sledeče poročilo: V kritičnem položaju, v katerem se nahaja Albanija, misli knez, da je našel najboljšo rešitev v imenovanju holandskega polkovnika Thomsona za armadnega poveljnika. Thomsona imajo vse stranke rade ter uživa pri ljudstvu velik ugled. Knez ga je imenoval najprej za poveljnika Drača, potem pa je izjavil, da ga bo postavil na čelo vse oborožene sile, orožništva, policije in iregularne milice. Thomson naj bi bil zasedel mesto Esad paše. Sprejel je ponudbo, obenem pa je zahteval od kneza, da uredi njegovo razmerje napram njegovemu predstojniku generalu de Weeru, ker ne more biti vojni minister in imeti nad seboj človeka, ki more vse njegove naredbe preprečiti. Tudi obstoja med Thomsonom in de Weerom očitno spor. De Weer se protivi Thomsonovi zahtevi. Zato skuša knez de Weera odstraniti. Poklical ga je k sebi, in mu zapovedal, da naj gre v Skader, da tam organizira orožništvo. De Weer se je kneževemu povelju uprl in se pritožil pri kontrolni komisiji, med tem pa je ostal v Draču in Thomson, ki ga je knez imenoval za vojnega ministra, ne more nastopiti svoje službe.

Veselite.

Iz Petrograda poročajo, da bodo veselite odposlale 200 mož mednarodne skadske posadke v Drač. Ta oddelek bo stal direktno pod poveljništvom mednarodne kontrolne komisije. Nemčija in Anglija sta izjavili, kakor poročajo iz Rima, da sta pripravljene poslati pred Drač po eno vojno ladjo. V Rimu so mnenja, da to še ni mednarodna okupacija, pač pa prvi korak za tako okupacijo. Rusija in Francoska bosta poslali tudi po eno vojno ladjo. Vsaka izmed teh štirih ladij bo imela s seboj 250 do 300 mož.

Štajersko.

Pomen ljutomerske obrtniške manifestacije. Opisali smo na drugem mestu veličastni obrtniški shod v Ljutomeru. Brez kričeče reklame, brez nasilnega agitiranja s prižnice in spovednice — sredstvo, s katerim zganjajo klerikalci ljudi na svoje skupščine — se je zbralo v Ljutomeru do 300 obrtnikov. Bilo je to eno izmed najboljših obiskanih zborovanj, kar smo jim imeli že par let sem na Sp. Štajerskem. Pokazalo se je, da se naš obrtnik v istini prebujal in hoče imeti svoj prostor na solncu. Storil je korak naprej, spravil se je na pot, ki je prospešna ne samo za njegov stan, temveč za celi naš narod na Spodnjem Štajerskem. Kajti na nobenem stanu še ne visi toliko nemškutarske zlinde, toliko predsodkov proti »novoslovensčini«, proti našim narodnim zahtevam, kot na obrtniškem. Nočemo s tem reči, da je morda naš kmet vobče bolj naroden. To ne, ali za kmeta smo doslej gotovo bolj skrbeli kot za obrtnika. Ta živi ponajveč v mestih, trgih in v zaprtih krajih, kjer ima tujina velik upliv. Nemški obrtnik si je ustvaril na Štajerskem že lepo stanovsko organizacijo. Stanovski, gospodarski interesi prevladujejo da-

nes marsikaj drugega in ni čuda, da naš nemškutarski in nezavednejši slovenski obrtnik prav rad škili v nemški tabor in simpatizira z nemškimi obrtniški organizacijami, dočim gleda nezaupno ob strani, kaj bomo pač napravili in dosegli »Slovenci«. Videli smo v Ljutomeru, da razpolagajo naši obrtniki že s prav dobrimi agitatorji in organizatorji; vsem govornikom se je poznalo, da razumevajo pomen obrtniške organizacije, da se zavedajo sredstev, s katerimi bi se dalo rešiti marsikatero težko socialno in gospodarsko vprašanje, ki se tiče obrtništva. Povedali so mnogo in veliko lepih idej se bo razvile med obrtništvom. Ali pokazalo se je pa vseeno, da bo še treba za marsikatero v Ljutomeru načeto vprašanje globokega študija in priprave. Jasno je, da vsega takega in tega dela ne zmorejo obrtniki sami, rabijo duševne in denarne pomoči. Rabijo prijateljev in svetovalcev tudi iz vrst neobrnitkov. Želeli jim je gorko taistih, ne morda plitvih štrebarjev, temveč demokratično čutečih, globoko naobraženih mož. Lepa naloga se odpira tu za marsikoga v našem taboru — kajti dejanske razmere nas bodo silele z obrtniki skupaj in zlasti ne bodo najslabše, ako naši narodno-politični krogi iščejo po dr. Kukovečevem zgledu tesnih stikov z obrtništvom. Razvila se bode iz tega prav lahko zdrava stranka srednjega stanu, zdrava slovenska meščanska stranka. Praktično delo bo v bližnji bodočnosti: skrbeti za priklopljenje vseh zadrug Zvezi, skrbeti za zdrav naraščaj, skrbeti za razvoj obrtniških gospodarskih zadrug. Sporedno naj gredo temeljita predavanja o vprašanjih, ki so bila v Ljutomeru načeta in — nujno potrebna reorganizacija občeslovenskega obrtniškega društva v Celju v pravo obrtniško politično društvo v smislu Franchettijevih nasvetov. Življenja in gibanja pa je treba mnogo, da ne zaspi interes javnosti in — širokih vrst obrtništva. Zgodovina bo vsakomur hvaležna, kdor bo pomagal kaj za razvoj našega obrtništva storiti.

Nezaupnica slovenskega obrtništva na Sp. Štajerskem klerikalnim deželnim poslancem. Resolucija, skienjena na ljutomerskem obrtniškem shodu, se glasi doslovno sledeče: »Na prvem velikem obrtniškem shodu v Ljutomeru zbrani slovenskoštajerski obrtniki protestirajo z ogorčenjem proti nastopu poslancev Kmečke zveze zoper interese stavbinske obrti v štajerskem deželnem zboru. Udarci proti kakršnikoli panogi slovenske obrti obsojajo kot škodljiv za ves slovenski narod na Štajerskem. Obenem izrekajo zbrani obrtniki gosp. dež. posl. dr. Kukovcu toplo zahvalo za njegov možat nastop v prid koristim slovenskega obrtništva.«

Dol pri Hrstniku. Občni zbor C. M. podružnice se ne vrši zaradi nastalih ovir v nedeljo, dne 7. junija t. l., marveč se preloži na poznejšo dobo, kar naj blagovolijo vzeti na znanje oni, ki so že prejeli vabilo.

Občinske volitve v Laškem trgu se vrše v ponedeljek dne 8. junija. Na izrecno željo laških slovenskih krogov se doslej z njimi nismo ukvarjali. »Gruzer Tagblatt« izraža mnenje, da bodo Nemci v 3. razredu najbrže propadli.

Iz Zalca. Jutri, v četrtek dne 4. junija bodo šli k namestniku grofu Claryju župan Širca, podžupan Roblek in dež. posl. dr. Kukovec v zadevi skorajšnje otvoritve žalske šole.

Slovenjbiški občinski zastop je, kakor nam poročajo graški listi, dne 2. junija soglasno sklenil zahvalo namestniškemu tajniku baronu dr. Neugebauerju za »vedno blagonaklonjenost in krepko podpiranje mestnih interesov«. Dr. Neugebauer je, kakor znano, imenovan za uradnega vodjo slovenjgraškega okr. glavarstva. To le vsiljivo priporočilo slovenjbiških nemškutarjev mu službe na novem mestu ne bode olajšalo.

Št. Pavei pri Preboldu. Kakor je bilo že naznanjeno, priredi naš »Sokol« v prostorih Sadnikove gostilne lepo ljudsko igro »Revček Andrejček«. Po igri je na velikem in krasnem vrtu prosta zabava. Preskrbljeno je za dobro godbo. — Upamo in pričakujemo gostov od vseh strani, zakaj zveze z vlaki, kakor z avtomobilom so nad vse ugodne. Za izlete si ni mogoče misliti lepšega cilja, nego je Sadnikova gostilna ob Zeleni Savini in gotovo ne bo žal nikomur, da je prišel na posejti. »Sokol« v Št. Pavlu se ima boriti z raznimi težkočami in je požrtvovalnost naših fantov velika, da si upajo prirediti večjo prireditev, ter jo je treba nagraditi. 7. junija 1914 vsi v Št. Pavlu!

Abiturijenti o. kr. gimnazije v Mariboru (pod »Dramatičnim društvom v Mariboru«) vprizore v nedeljo, dne 14. rožnika v prid dijaški kuhinji pod pokroviteljstvom ravnatelja gosp. J. Tominka in svojega razrednika gosp. profesorja Fr. Jeroška narodno igro »Deseti brat«. Med odmori svira

pomnožen dijaški orkester. Blagajna se odpre ob 7. zvečer. Začetek ob 8. zvečer. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo. Predprodaja vstopnic pri g. V. Weixlu, Glavni trg št. 22.

Boj za okrajno posojilnico v Ljutomeru. Do leta 1908. so stali na čelu okrajne posojilnice v Ljutomeru možje, kateri niso poznali v delovanju svojega zavoda politike, katerim je bil na srcu le blagor našega ljudstva. Pod vodstvom svojega ustanovitelja in dolgoletnega načelnika umrlega g. Ivana Kukovca je delovala ta posojilnica v prid murpoljskega kmeta, takrat je našel naš kmet, brez razlike na politično mišljenje, pri tej posojilnici svojo pomoč, nikoli se ga ni vprašalo, kateri stranki pripada, ampak gledalo se je na to, ali je potreben. Pa prišlo je leto 1908! To je bila doba, ko je začela klerikalna stranka, na čelu jim bojevitih kaplani, ki so nekdanj tako radi ustanavljali svoja konzuma društva, zanašati svojo politiko tudi v denarne zavode. Napeli so vse strune, poprijeli se vseli dovoljenih in nedovoljenih pripomočkov, in posrečilo se jim je, dobiti tudi našo posojilnico v svoje roke. Takratni, sedaj rajni načelnik g. Kukovec je spoznal že takrat, kakke posledice bode imelo to za posojilnico. Ta skozi in skozi pošten in naroden mož, je pri prvi takratni seji načelstva rekel kaplanu Škamlecu predno se je seja začela, sledeče: »Gospod kaplan, opozarjam vas, da je to denarni zavod ter vas prosim, da ne nosite v te prostore politike.« Pa žalibog, te besede blagega rajnega se niso upoštevale. Z letom 1908. se je zanesla v ta zavod, kakor tudi v večino drugih po Sp. Štajerskem, klerikalna politika. Silili so v zavode ljudje, ki niti pojma niso imeli o denarnem poslovanju in katerim se je šlo le za komando in pa za korito. Ko so dobili klerikalci posojilnico v roke, so pričeli takoj s svojim »plodonosnim« delom. Kakor je znano, smo dobili na naše lepo Mursko polje bogve od kod privandrane menihe, Salezijance. Ti so znali s svojimi obljubami omamiti našega dobrega kmeta, da jim je postavil samostan, v katerem bi se naj baje vzgajali naši slovenski otroci ter se urili v raznih strokah. Slovenski kmetje, samostan se postavili, sprli se večkrat zaradi tega v svojem sorodstvu, nakopali si pri lastni zlahti sovražnike, misleč, da bodo od tega imeli otroci dobiček, a pogledite sedaj! Komu ste zidali, za koga se žrtvovali gmotno in duševno? Za tujce, ki ne razumejo vašega jezika, ki imajo sedaj na podlagi vaših žuljev toplo gnezdo! Slovenski starši, povejte mi, koliko sinov imate sedaj v tem samostanu v šoli! Nobenega naših otrok ne sprejemajo, tam se šopirijo tuji ljudje, druge narodnosti, iz drugih držav, preveč smo jim verjeli, a sedaj je prepozno. In ti ljudje, ki ne razumejo našega jezika, ki ne morejo umeti naše duše, ki nimajo pojma za naše težnje, ti ljudje bi naj bili naši prijatelji? Ne, nikdar! In tem ljudem je dala okrajna posojilnica v Ljutomeru 15.000 K, beri petnajststot kron na razpolago, in to brezobrestno! Tebi pa, murpoljski kmet, ki mnogokrat krvavo potrebuješ posojila, reče, nimamo denarja, če pa ti da, pa v kratkem zviša obresti. To so tisti prijatelji ljudstva, katere povzdiguje dopisnik »Slov. Gospodarja« v nebesa! To je bilo delo novih ljudi pri posojilnici, ko so jo dobili v svoje roke. Na občnem zboru leta 1912. je namreč kaplan Kos predlagal, naj se dovoli zgornj opisane samostanu brezobrestno posojilo v znesku 15.000 K. Predlog se je seveda sprejel, saj je kaplan imel svoje ljudi že pripravane. A čujte dalje! Ta predlog niti ni bil na dnevnem redu in bi se o njem niti glasovati ne smelo. Pa kaj se briga kaplan postav! No, in od kod so vzeli gospodje ta denar. Iz one fonda, ki ga je naložil rajni g. Kukovec za ustanovitev meščanske ali slične šole na Murskem polju... Tako se sedaj, gospodari v okrajni posojilnici! Ali še naj navajamo druge prav kričeče slučaje? Bilo bi to odveč, saj so vsi znani! Zato kličemo vsem, ki so dobre volje: V nedeljo, dne 7. junija 1914 pokažite, da znate svobodno misliti in pridite slovenski narodno zavedni kmetje, vrle žene na lepem Murskem polju, dne 7. junija 1914 na volišče polnoštevilno ter obračunajte korenito z tistim, ki so vas dosedaj izrabljali v svoje namene, ter oddajte vsi kakor en mož svoje glasovnice za te-le kandidate: Kos Mihael, Ljutomer; nam. Rajh Alojzij st., Ljutomer; Markovič Franc, Cezanjevci; nam. Markovič Jože, Cezanjevci; Rajh Joško ml., Mota; nam. Rakovec Alojzij, Podgradje; Postrak Ludvik, Moravci; nam. Rožman Jože, Stara vas; Seršen Alojzij, Veržje; nam. Sever Marko, Stročja vas.

Koroško.

Šola in svobodomiseltvo. Pod tem naslovom prinaša nemškokerikalni »Kärntner Tagblatt« daljšo notico iz spodnjega Koroškega, v kateri se pritožuje, da so učitelji tamkaj v službi svobodomiseltva in da je verno katoliško ljudstvo primorano te učitelje plačevati. Za vzgled navaja nekega slovenskega učitelja, ki dobiva ob sobotah od nekega »svobodomiselnega« društva razne časopise, ki jih baje razdeljuje med učence. Baje je že veroučitelj prepovedal otrokom jemati te časopise na dom, a je učitelj zagrozil učenccem, da jih bo zaprl, če ne vzamejo časopise. — Značilno za notico tega lista pa je dejstvo, da se direktno imenuje kraj učiteljevega delovanja in začetna črka njegovega imena ter da se pozivlja vse mogoče faktorje, naj ukrenjejo potrebno, da se naredi konec temu početju »svobodomiselnega« učitelja. So pač povsod enaki ti klerikalci, denunciranje jim je prešlo pač v meso in kri.

Drobne novice. — Prijeta tatica. Kakor smo že poročali, bilo je pred nedavnim časom ukradeno v Št. Rupertu pri Celovcu bivajoči gluho-nemi perici Mariji Höfer več obleke, perila in sličnih stvari v vrednosti nad 100 K. Glavna krivka, natakarka Marija Letzl, je ušla, predno so jo mogli prijeti. Sedaj se je posrečilo nekemu orožniku, da je prijel tatico na nekih svishih v bližini Celovca. Oddal jo je okrajnemu sodišču v Celovcu. — Poskušeni samomor. Včeraj zvečer so opazili šetalci ob Glini pri Celovcu, da se je vrgla v Glinu neka delavka. Potegnili so jo iz vode in oddali v bolnico. — Z drevesa padel. V Celovcu je bil neki 26 letni poštni uslužbenec zaposlen pri obrezovanju dreves ob telegrafni progi. Pri tem je padel raz drevo ter se hudo poškodoval na glavi. Zabil je tudi hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v deželno bolnico. — Tatvina. V hotelu Trabesinger zaposlenemu slugi Blažu Škocijanu ukradel je iz njegovega stanovanja do sedaj neznani tat mnogo obleke ter več drugih vrednostnih stvari. O tatni nimajo še nobene sledi, vendar pa se sodi, da je moral tatvino izvršiti človek, ki so mu domače razmere dobro znane. — Okradeni hlapci. Iz nezaklenjenega hleva so ukradli neznani tatovi med spanjem hlapcev razne stvari za približno 90 K. Isti tatovi so ukradli kmalo nato posestniki Tereziji Pichler razne stvari, tako obleke in druge dragocenosti za nad 70 kron.

Primorsko.

»Piccolo« in občni zbor nemškega Schulvereina. Ob Binkoštih se je vršil občni zbor nemškega Schulvereina ter sta »Piccolo« in »Wochenpost« vsa iz sebe veselja nad nemško - italijansko zvezo, ki je na tem občnem zboru dobila najvišji blagoslov. Pri tem pa ne misli »Piccolo« na dejstvo, da bo onim Italijanom, ki imajo še kaj narodnega ponosa v sebi, to zelo neljubo, kajti s tem blagoslovom se je omogočilo nemškemu Schulvereinu ustanoviti mnogo nemških šol po Primorju, kar zavednim Italijanom gotovo ne bo všeč. Pa se je »Piccolo« poleg tega dejstva še zelo blamiral. Na zborovanju »Schulvereina« se je namreč razveljavilo pogodbo z odborom v Berlinu, ki je do sedaj pobiral prispevke po Nemčiji in jih oddajal društvu. Vsled tega dejstva ima sedaj »Schulverein« prosto roko, da bo mogel odslej ustanavljati tudi po Nemčiji podružnice in da bodo te podružnice mnogo intenzivneje delovale za »Schulverein« nego do sedaj glavni odbor v Berlinu. Tu omenja »Piccolo«, da tudi Slovani dobivajo podpore od drugod, tako navaja, da so Hrvati v kraljevini Hrvaški, posebno pa v Zagrebu darovali za hrvaško šolo v Trstu. Iz tega izvaja »Piccolo«, da smejo tudi Italijani v Trstu dobivati podpore od Italijanov iz kraljestva. Čudno je to naziranje »Piccola«, kajti vse kaj drugega je, če tržaški Hrvati dobivajo pomoč iz Hrvaške, ali pa če tržaški Italijani dobivajo pomoč iz kraljevine. To bi vplili vsi italijanski in nemški listi po Avstriji, če bi dobivali Slovani v Avstriji podpore iz Rusije, Srbije in drugih slovanskih držav. In kak krik bi se vzdignil, kako bi se govorilo o panslavizmu, veleizdajalstvu itd., če bi se ustanovile podružnice recimo kakega slovenskega kulturnega društva izven meja naše monarhije? Je pač res čudno, kako logiko uganjajo ti Italijani in z njimi sedaj zvezani Nemci!

Istrske deželnozborske volitve. V nedeljo, dne 7. t. m. vrše se volitve iz splošne volilne kurije. — V Pulju so v zadnjem trenutku postavili združeni mornariški, vojaški in ostali

državni uradniki tudi svojega kandidata v osebi višjega mornariškega komisarja v pokolu Henrika Riaviza. Sedaj pri teh volitvah bodo kandidirali v Pulju štirje kandidati in sicer Hrvati odvetniškega kandidata dr. Rudolfa Pederina, Italijani učitelja Rudolfa Korenicha, državni uradniki komisarja Henrika Riaviza in socialni demokrati Ivana Lirussija. — Zanimivo pri kandidaturi višjega mornariškega komisarja Henrika Riaviza je dejstvo, da je tržaška »Wochenpost« poskusila podtakniti tega kandidata Hrvatom in da je agitirala za laškega kandidata. Dejstvo pa je, da je kandidat državnih uradnikov Riaviz zmeren Italijan, nikakor pa Hrvat ali Slovan. Vidi se iz tega pač jasno, da je ta list, ki tako laže, pač podkupljen od laške strani in da še celo uradniškega kandidata, za katerega bodo glasovali tudi Nemci — ker se jim zveza z Italijani v Pulju gabi — obrekuje, samo za to, da bi Nemce pripravil k temu, da bi glasovali za laškega kandidata, ki je temu listu tako pri srcu.

Iz Pulja nam poročajo, da so ljubljanski izletniki, ki so se udeležili 11. izleta mornariškega društva na jug, pri odhodu na Brionske otoke, zapuščajoč Pulj, kričali »Heil«, kar je napravilo skrajno slab vtisk na puljsko slovansko prebivalstvo. Beležimo to brez komentarija!

Sokol v Divači priredi v nedeljo 7. junija prvo javno telovadbo in veselico s plesom na prostem poleg restavracije Mahorčič (baraka). Sodelujejo tudi okoliška društva in sežanska godba. Spored telovadbe, dobra postrežba in bogat srečolov, vse to bo vsakogar zadovoljilo, zato kličemo vsem prijateljem sokolstva Na zdar! in na svidenje v nedeljo.

V nedeljo, dne 7. t. m. se vrši dirka in tombola kol. društva »Danica« na Tržaški cesti. Goričani vsi k tomboli!

Izpred tržaške porote. Pri večernejši obravnavi proti poštnemu oficijalu Biečarju radi velike poštne tatvine bilo je zaslišanih mnogo prič, od katerih niti ena ni mogla definitivno pričati za krivdo obtoženca, marveč ga je večina označila za zelo marljivega, zvestega in strogega uradnika, ki je vestno izpolnjeval svojo službo. Obravnava ni nudila nobene posebne zanimivosti in se nadaljuje danes.

Izpred porotnega sodišča v Rovinju. Pred porotnim sodiščem v Rovinju vršila se je te dni obravnava proti zasebnemu uradniku Cimadori, ki se je moral zagovarjati radi poštne ropa pri Pazinu. Obtoženec je odločno vse tajil in se je zagovarjal tako spretno, da so ga porotniki spoznali za nekrivega in ga je sodišče oprostil ropa. Pač pa so potrdili vprašanje zaradi napačne zglasitve in prepovedanega povratka. Sodišče ga je obsodilo na tri mesece težke ječe, ki jih je pa obtoženec s šestmesečnim preiskovalnim zaporom že prestal. Spustili so ga na prosto.

Drobne novice. Umrl je v Sezani po daljši bolezni dobroznani gostilničar Alojzij Šmuc. Bil je naroden in zaveden mož kremenitve značaja. N. v. m. p. — Aretiran žepni tat. Predvečerašnjem seznanil se je Giuseppe Crobatto v neki razpiti hiši v Trstu z nekim Ernestom Thérandom, ter se proti jutru peljal z njim in se z nekim drugim človekom z avtomobilom iz mesta. Kmalu pa je opazil, da mu je Thérand potegnil iz žepa denarnico, v kateri je imel 30 K denarja. Thérand je hotel pobegeti, a Crobatto je skočil za njim, v istem trenutku pa je oni tretji izročil okradencu denarnico. Kljub temu so Théranda aretirali in oddali sodišču. — Nesreča. Predvečerašnjim dopoldne je v Gorici pred ljudskim vratom hotel neko skočiti na motorno kolo, a je skočil tako nerodno, da je padel, motorno kolo pa je drvelo samo naprej in podrlo neko deklico. K sreči deklica ni bila poškodovana, medtem ko je neprevidezni voznik dobil par lahkih poškodb. — Samomor. Predvečerašnjem zjutraj našli so pasanti na vogalu ulice Orzoni v Gorici neko deklico v položaju, kakor da bi spala. Ko so jo pasanti hoteli zbuditi, so zapazili, da je mrtva. Zdravnik rešilne postaje je konstatiral, da se je deklica zastrupila. Vzroka samomora se ni dalo dognati. Truplo nesrečnice so prepeljali v mrtvašnico. — Električni tok ubil delavca. Pri plavžih v Šklednju zaposleni 23letni delavec Ivan Ceglar vrgel je v šali svojo čepico v zrak in je ta obvisela na električni žici. Ko jo je hotel sneti, ga je ubil električni tok. Bil je na mestu mrtve.

Dnevne vesti.

+ Kaj pa naša vlada? Dokazano je, da so gospodje dr. Lampe, Pegan in Zajec v svoji lastnosti kot de-

želni odborniki vojvodine Kranjske s fingiranim razpustom postojnskega gospodarskega odbora izvršili takšno volilno sleparijo, da smrdi do neba in da bi jim moralo državno pravdnštvo v smislu zakona v varstvo volilne svobode takoj stopiti na vrat. O vsem tem je natanko poučena naša deželna vlada, ki pa doslej ni niti s prstom ganila, da bi napravila konec škandaloznim razmeram v vodstvu deželne uprave. Če smejemo posamni deželni odborniki brez vsakega odpora, da brez vsakega najmanjšega protesta s strani vladnih organov javno, pred vsem svetom izvrševati takšne lopovščine, kakršno so s fingiranim razpustom gospodarskega odbora v Postojni izvedli Lampe, Pegan in Zajec, kakšne lumparije uganja ta tropesna detelja še za kulisami, med štirimi stenami deželnega dvorca, ko se jim ni treba bati svetlobe dnevnih luči! Da ve vlada marsikaj naravnost gorostasnega tudi izza teh kulis, to je nam znano čisto pozitivno. A kljub temu molči k vsemu, kakor da bi bila gluha, nema in slepa. Pa ne da bi igrala pod enim klobukom in ležala pod eno odejo z onimi poštenjaki? Ne moremo tega prav verjeti, ker si pač ne moremo predstavljati, da bi naša deželna vlada kljub njeni notorični ljubezni do klerikalcev, padla že tako globoko, da bi posamnim klerikalnim korifejem dajala popolno svobodo, da lahko navzlic zakonu in morali izvršujejo, izrabljajo celo vladno avtoriteto v svoje umazane svrhe, največje lopovščine. Pa naj bo to že tako ali drugače, eno je čisto gotovo, da je vlada neodgovorna za vse čine in zločine, ki jih pred njenimi očmi izvršujejo kranjski Marati Lampe, Zajec in Pegan in bo za to tudi na pristojnem mestu klicana na odgovor!

+ Zadnja nesreča na glavnem kolodvoru. Zadnja nesreča, ki se je dogodila na glavnem kolodvoru, ni bila tako neznatna, kakor se je splošno mislilo. Mi smo se takoj, ko smo izvedeli za nesrečo, obrnili telefonično na telefonični urad glavnega kolodvora, kjer se je po oglasil neki nadut nemški uradnik ter nas prav surovo nahrulil, da ne razume slovensko. Toda o tem bomo še govorili. V poštnem vlaku državne železnice se je nahajal celi IV. a razred tukajšnjega liceja. Ko je brzovlak zavozil ob poštini vlak, so učenke deloma popadale na tla, deloma so se zelo prestrašile. Težko si je pretresel živčevje profesor dr. Pretner, ki najbrže ne bo nikdar popolnoma ozdravel. Dne 30. maja je nastopil trimesečen dopust. Precej hudo se je poškodovala na nogi gospodična Ivanka Hrastova. Ena učenka je bila od strahu več dni bolna in je morala ležati. Sicer se bodo po posledice strahu pojavile pri učenkah šele pozneje. In le v slučaju je pripisati, da se ni zgodila velika nesreča, ki bi zahtevala mnogo človeških žrtev. Ta nesreča je glasen opomin merodajnim krogom. Železniški strokovnjaki so že pred časom, ko se je jela graditi belokranjska železnica, prokopal, da se bodo prav gotovo na glavnem kolodvoru dogajale nesreče, ker je kolodvor za tako ogromen promet popolnoma neprimeren in premajhen. Južna železnica in železniško ministrstvo že leta in leta obetajo nov glavni kolodvor v Ljubljani. Znano je, kako se je bivši župan gosp. Ivan Hribar trudil, da bi izvojeval nov kolodvor. Objubili so vse, storili pa do danes nič. Vzroka za to neodpustno postopanje teh dveh činiteljev ni treba dolgo iskati. Ljubljana je slovensko mesto, vsled tega ga uprava Južne železnice, ki je večinoma francosko podjetje, ki pa ima nemško - nacionalno vodstvo, in pa železniško ministrstvo, ki ima tudi nemško - nacionalnega voditelja, popolnoma prezirata in takorekoč za nos vodita. Druga nemška mesta, kakor Beljak itd., ki nimajo niti primeroma toliko prometa, so le mignila, pa so dobila nove, moderne kolodvore. Ljubljana je danes v trgovskem in strateškem oziru nekoliko posredovališče med severom in jugom, pa ima zastarel, premajhen kolodvor, kipekake ne zadošča sedanjemu prometu, ki se od dne do dne večja. Toda o tem so merodajni krogovi popolnoma dobro prepričani. Zdej pa nastane vprašanje: Kako pridejo pasazirji in železničarji do tega, da morajo vsled brezbrzičnosti in malomarnosti tvegati dan za dnevom svojo življenje. — Zadnja nesreča je, kakor smo že poudarjali, glasen opomin merodajnim činiteljem. V tem slučaju pa prenehajo vsi obziri, vsa strankarstva in vsa politična ter narodna nasprotja. V interesu življenja in zdravlja tisočev in tisočev pasazirjev in železničarjev ima železniško ministrstvo dolžnost, da se pogodi z Južno železnico ter prisili, da začne nemudoma z gradbo novega glavnega kolodvora Merodajni faktorji pa naj z ozirom na to nesrečo s primeranim poudarkom zabavajo, da izpol-

nita železniško ministrstvo in Južna železnica svojo dano besedo.

+ »Towarzystwo Slowianskie« v Krakovu je imelo pretekli teden svoje redno zborovanje, na katerem se je razpravljalo o jugoslovanskem vprašanju, tičočem se odpora proti Nemcem in Lahom. Glavni govornik je bil znani poznavatelj jugoslovanskih odnosov, prof. dr. Jan Magiera, ki je v svojih zanimivih izvajanjih omenjal posebno težko stališče, ki ga imamo Slovenci na Koroskem v boju z nemštvom v šoli, v uradu in sploh v javnem življenju. Uspešnost tega boja otežuje dejstvo, da se je med Slovenci samimi pojavila »germanofilska« stranka, ki pospešuje raznarodovalno delo »Südmark« in drugih bojnih nemških društev. Agresivnost Nemcev v jugoslovanskih pokrajinah se vrši sistematično, podpirana od močnih nacionalnih organizacij, dočim jim stavijo Slovani premalo odpornosti nasproti. Celotno v Bosni se krepi nemški življenjski, seveda podpiran od vladnih faktorjev. — Vsekako je za nas Slovence tolažilivo to dejstvo, da se odlični Slovanski klub krakovski zani- ma za naše težnje in le želimo, da bi se naši vplivni bratje Poljaki ne samo v kulturnem pogledu na nas ozirali, ampak nam tudi v političnem boju n. pr. v državnih zbornicah, stali ob strani. Profesorju dr. Magieru in vrlemu predsedniku »Towarz. Slowian«, ravnatelju dr. Zawilinskemu pa želimo najlepši uspehov pri njihovem kulturnem delu.

+ Slavnostni sprevod nemškega šulferajna na Dunaju. Ni dolgo tega, da je uprizoril dunajski nemški šulferajn nekaj slavnostni sprevod avstrijskih Nemcev v provincijalnih narodnih nošah, ki se je kaj klavarno obnesel. Stavim, da bi se v vsakem večjem provincijalnem nemškem mestu enak sprevod uprizoril na dostojnejši način, kakor na velikem Dunaju. Prav malo lepih in dobro raslih ljudi, večinoma stare, debele, našlemljene babure in par sto pokvečenih dunajskih purgarjev, večinoma v ogledani obleki alpskih Nemcev, ki se poda le dobro razvitemu telesu. Različne skupine so bile bolj maskaram podobne in so povzročile med gledalci mnogo smeha in ostre kritike. Tudi nič navdušenja. Dasi so možje in ženske v sprevodu neprenehoma kričali »Heil!«, vriskali in z robci vihrali, ni to povzročilo med gledalci nikakega odziva. Tu pa tam se je oglasil kak Vsenemec in zavpil »Heil!« Kar je gledalcem še najbolj ugajalo, je bila to ženitovanjska skupina Korošcev v slovenski narodni noši zilijskih Slovencev. Vprašamo te vsenemški »Schulverein«, kaj imajo opraviti slovenske narodne noše v sprevodu pristnih Nemcev? Se pa le radi dičite s slovenskim perjem, baš kakor s koroško slovensko narodno pesnijo, ker sami nimate nič kaj takega v domači zalogi. V kakih nespretnih rokah je bil aranžma, svedoči najbolje sledeči dogodek, ki je povzročil po Dunaju mnogo smeha. Dunajski župan se je namreč pripeljal z avtomobilom, da bi se udeležil vsenemške veselice v Dreherjevem parku, toda aranžerji in reditelji veselice mu niso dovolili vstopa in so se ga na prav nepripraven način odkrižali. Šele pozneje se je razširila govorica, da je bil dotični spoden gospod dunajski župan Weiskirchner.

+ Resnično velik državnik je, kdo? Morda naš minister zunanjih del grof Berchtold? Kaj še! Resnično velik državnik je pravkar odstopilški srbski ministrski predsednik Nikola Pašić. Pa ne da bi se mislilo, da morda to trdimo mi, ne, to zatrjuje dunajska korespondenca »Die Information«, o kateri pravijo, da je v prav ozihih zvezah s krog, ki stoji čisto blizu prestolonasledniku nadvojvodi Franu Ferdinandu. V svoji izdaji z dne 3. junija piše ta korespondenca dobesedno: »Neposlušnost gotovega dela srbskega oficirskega kora in nasprotstvo opozicijskih frakcij v narodni skupščini, je končno povzročilo, da je odstopil gospod Pašić, o čemer se je sicer po končani drugi balkanski vojni že neprestano govorilo. Da se je kralj odločil ločiti se od najznamenitejšega državnika Srbije, od enega izmed najznamenitejših vse Evrope, to je vsekakor presenetljivo... Z odstopom gospoda Pašića izginja začasno ali morda stalno s svetovnega pozornosti velika zgodovinska figura, resnično velik državnik in eden izmed najpomembnejših nasprotnikov avstro - ogrske monarhije... Tako sodi o velikem srbskem državniku »Die Information«, korespondenca, o kateri šepetajo, da je glasilo belvederskih krogov. Ta sodbja »o najpomembnejšem nasprotniku naše monarhije« je veličastna zlasti zaradi tega, ker se v isti korespondenci izreka semtertja naravnost uničujoča sodbja o naših avstrijskih državnikih, zlasti pa o grofu Berchtoldu. Da, da, mala Srbija ima, kakor pravi »Information«,

»resnično velike državnike«, velika Avstrija pa tako male, tako majhne, tako majkne...

— Slovensko Matico« zastopa pri odkritju spomenika Dositelja Obradoviča v Belgradu njen odbor-nik g. poštni nadoskrbnik v pok. Anton Koder.

— Naš članek »Železniška prog-a Novo mesto - Metlika - Karlovec in Madžari« je priobčil večerajšnji popoldnevni »Obzor« v celoti in uvodnem mestu. »Obzor« proglašja ta članek kot »značilna razkritja« Slovenskega Naroda, glede hrvatskega jezika na železnicah.

— Smrtna kosa. V sredo je v tukajšnjem Leonišču v visoki starosti 80 let umrl g. Matija Kravc, posestnik in trgovec v Grahovem pri Cerknici. Pokojnika so prepeljali v Grahovo, kjer so ga danes popoldne položili k večnemu počitku. Matija Kravc je bil moč stare notranjske korenine, poštenjak vseskozi, odločen narodnjak in prepričan naprednjak. Bil je pristaš narodno - napredne stranke, zvest kakor skala. Na naš list je bil naročen dolga desetletja in mu je ostal veran do zadnjega vzdihla. Ob njegovi gomili žalujejo rodbine Kravc, Bartl, Turk, Fajdiga in Šerko. Pokojnik je bil oče dež. stavb. svetnika Matije Krajca in veleposelnika Alojzija Krajca v Grahovem. Bodi vrlemu možu ohranjen trajen spomin. Ožaloščenim rodbinam naše iskreno sožalje.

— Ljubljancem v zgled in posnemanje! Cvetlični dan na Dunaju je bil letos dne 1. maja. Sodelovale so poleg preprostih deklic in gospodičen, najfinije dame; pa tudi visoka aristokracija se je udeležila zbirke in najodličnejši gospodje so spremljali dame. Uspeh je bil zelo lep. Nabralo se je v notranjem mestu 40.187 K v ostalih okrajih 156.123 K, skupaj 196.310 K. — Italijani v Trstu so imeli tudi letos svoj cvetlični dan ter so nabrali v korist italijanskim društvom nad 25.000 K. — V Gorici je bil letos cvetlični dan meseca maja. Napravili so ga na isti dan Italijani in Slovenci. Italijani so nabrali 1700 K, Slovenci pa 2100 K. — Te številke naj nas, ljubljanci in ljubljankice vspehujejo k delu in k zavesti. Darujmo tudi mi svoj »dar domu na altar!«

— Narodno zavedni turisti naj ne pozabijo, da je jutri in v nedeljo cvetni dan za naše narodnoobrambne organizacije. Ne prihaja nam na misel, da bi jih pozivali, naj bi morda svoje nameravane izlete opustili, to pa jih prosimo, naj položijo mali dar domu na oltar s tem, da kupijo nekaj odkupnic, ki jih dobe v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda.

— Gospode in dame, ki hočejo sodelovati pri cvetnem dnevu, naj se zgledajo v pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— Rodoljubni in rodoljubkinje širite slovenske domovine nabirajte 6. in 7. t. m. za družbo sv. Cirila in Metoda in »Branibor«. Vzemite si za zgled Trst!

— Cvetke za cvetni dan je pošiljati na glavno zalogo gospe Wido-rove v Ljubljano, Šelenburgova ulica.

— Požrtvovalnost. G. Franc Kle m e n c, trgovec in posestnik na Dolenjski cesti je ob priliki svoje poroke z gđ. Anico Medičev o dafoval knjižnici gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj fantovščino v znesku 50 K. g. Hinko Fran z l, posestnik in lastnik pletilne veleobrti, pa ob priliki tride-setletnice svoje poroke v isti namen 20 K in za družbo sv. Cirila in Metoda tudi 20 K. Rodoljubnima darovateljema najlepša zahvala za njiju požrtvovalno naklonjenost. Obema želimo obilno srečo in zadovoljnosti v prihodnosti v korist in blagor sebi in narodu.

— Ženski telovadni krožek Sokola I. v Ljubljani priredi v nedeljo, 7. t. m. celodnevni izlet na Katarino. Odhaja iz Ljubljane ob pol 7. zjutraj in se vrača v Ljubljano ob 8. zvečer. A v nedeljo je cvetni dan v Ljubljani na korist naših narodnoobrambnih organizacij! In na ta dan prirede Sokolice celodnevni izlet. Čudno, zelo čudno, a žalostno obenem.

— Iz Trbovelj, Litije, iz Novega mesta, Idrije, iz Trsta, Gorice, iz Celovca, iz Celja in Maribora bodo prišli posetniki na veliko ljudsko veselico, ki se vrši v nedeljo 7. t. m. na sejmišču. Tem večja dolžnost ljubljanskih okoličanov je, da se udeležijo te veselice, ki bo nudila vsakemu, kar si more želeči. O ljubljancih sploh ni treba govoriti. Ljubljanci poznajo svoje narodne dolžnosti. Zato bo prišel gotovo vsak na veselico, sicer ga bo pozneje sram, da je zane-maril svojo dolžnost in sebe prikrajšal za izborni zabavo.

— Hrvatski dijaki izletniki na Slovenskem. Danes zvečer z brzovlakom ob pol 6. pride v Ljubljano 40 dijakov II. realne gimnazije v Za-

grebu pod vodstvom petih profesorjev. Ob pol 7. s odpeljejo na Gorenjsko, odkoder se vrnejo v nedeljo zjutraj ob pol 8. Ljubljano si bodo ogledali v nedeljo dopoldne, potem pa odidejo v Postojno. Mi jih presrečno in bratsko pozdravljamo.

— Potovalec okrog sveta. Danes sta prišla v Ljubljano Pavel Massou, doma iz Colombiesa na Francoskem in njegova žena, ki potujeta po določeni turi križem sveta. Po predloženih izkazih jima je turo določil športni klub v Aleksandriji. Na pot sta šla 27. novembra 1908. in že prehodila Afriko, Madagaskar, Indijo, Perzijo, Rusijo, Romunsko in Srbsko.

— Dirka kluba slov. kolesarjev »Ilirija« iz ranja v Ljubljano se vrši v nedeljo, 7. t. m. ob vsakem vremenu. Odhod iz Kranja (t. j. Gastaja km 24 kjer je start) ob 5. in je prvega pričakovati 5:35 pri cilju Zg. Šiška km 2. Čas za prijavitel dirkačev je samo do sobote 6. junija do 6. zvečer pri g. Jaso Gorcu. Marije Terezije cesta (Novi svet) in g. K. Camerniku, Dunajska cesta. Kdor želi iti na progo, da bo pri kontroli je zbirališče istih na cilju ob 3. popoldne, odkoder je skupen odhod točno ob pol 4.

— Pozor! V nedeljo, 7. t. m. se vrši cestna kolesarska dirka kluba slovenskih kolesarjev »Ilirija« iz Kranja v Ljubljano in sicer med pol 5. in 6. popoldne. Opozarjajo se vozniki, šoferji, kolesarji kakor tudi pešci, da vozijo, oziroma hodijo strogo po levi strani ceste, da ne bodejo ovirali dirkačev in da se ne pripete kakšne nepravilne. Posebno pa se opozarja občinstvo na cilju, da ne bode zagozditelj vso cesto, ko bodo prihajali dirkači na cilj in prosimo, da se pokore odredbam postavljenih rediteljev, da ne bode kakšnih nesreč.

Požar. V Brodu pod Šmarno gorjo je začelo danes dopoldne ob 3/4 na 10. goreti v delavnici mizarskega mojstra Mihe Kopača. Kakor zatrjuje, so se vnele saje. Požar se je hitro razširil ter vpepel dve hiši in en pod. Škodo cenijo na 4000 do 5000 kron, ki ni popolnoma krita z zavarovalnino.

Na naslov ravnateljstva državnih železnic v Trstu. Na novo otvorenjeni progi Novo mesto - Metlika - Karlovec se razvija živahen osebni promet. Vidi se, da je bila praga res potrebna. Sedaj, v prvem času se poleg tega vozi po novi železnici mnogo ljudi, ki si hočejo ogledati Belo Krajino, dosedaj tako nepoznan najlepši južni kos naše dežele. Vsi vlaki so prenapolnjeni. V binkoštnih praznikih pa je bil naravnost velik naval. Potniki so bili natlačeni v vagonih, kakor slanki v sodih. Razlike med I., II. in III. razredom so kar same ob sebi izginile. Polni so bili tudi hodniki in prehodi. Po našem prepričanju je dolžnost železniške uprave, skrbeti nemalo tudi v svojem interesu za večje število vozov. Železniška uprava pa to dela ravno narobe. Na novomeškem kolodvoru se navadno belokranjskim vlakom še nekaj vozov raje odvzame, nego priklapi! Ali je to prav? Pa še na eno veliko napako je treba še takoj zdaj opozoriti. Če pri takih razmerah trpi potujoče občinstvo, kako še le trpi sprevodnik. En sam sprevodnik na celem vlak! Ali ni to škandal? In nima železniška uprava sama pri tem varčevanju škode? Kje je enemu samemu človeku v takih gnečah mogoče pregledati če imajo vsi potniki vozne listke in če ni med njimi tudi mnogo »zajcev«, ki si privoščijo celo I. razred, dočim mora potnik, ki je pošte-no plačal vožnjo za I. ali II. razred stati zunaj na hodniku. Vsaj dva sprevodnika in vsaj do Ožlja sta na tej progi nujno potrebna. In ali ve ravnateljstvo državnih železnic v Trstu, kako se njenemu osebju godi na postaji Bubljarci, kjer se naše osebje menja z madžarskim? Ali ve, da je zanje tako skrbljivo, da niti jesti ne dobe in še to kar dobe, je pod vsako kritiko slabo in drago. Tam naše ljudi naravnost derejo? Sploh pa je tudi v interesu varnosti potnikov treba o Bubljarcih izpregovoriti prav resno besedo. Nobenega osebja, naši sprevodniki sami morajo ranžirati vlake, če prav to ne spada v njih službo. Ali železniška uprava z varčevanjem hoče provocirati nesrečo? Naj železniško ravnateljstvo v interesu potujočega občinstva in v svojem lastnem interesu poskrbi, da vsaj te najbolj kričeče napake na tej sicer lepi progi čim preje izginijo! Tudi hrvatski listi store dobro delo, če zaradi škandalov na hrvatski progi slavno vlado v Budapešti primejo za ušesa.

Obesil se je. V sredo se je v tukajšnji hiralnici obesil slabomirni Jožef Virant.

Divja v zadregi. krasna veselo-igra v treh dejanjih, ena najsilnejših filmskih burk te sežije predvaja se danes v kinematografu »Ideal«. Kdor se hoče dobro zabavati in se nasmejati, ta naj ne zamudi posetiti te dni

kinematografa »Ideal«. Poleg tega predvaja se še krasna tridejanska drama »Moria osveta«.

Na tuje stroške sta hodila po svetu ter pri raznih županstvih jemala podpore na račun svojih domovnih občin Ivan Kušar, roj. 1868 v Mostah pri Ljubljani ter semkaj pristojen in Tomo Mitter, roj. 1885 v Smarjeti ter pristojen v Steuerberg, okraj Celovec. Sedaj je pa politična oblast oba preklicala, nakar se županstva opozarjajo. Kot bolnišnično klatež so pa hrvatske oblasti proglasile Milko Kukovič, roj. 1899 v Belih Vodah in Franciško Ključarič, roj. 1864 v Mahunju kotar Jaska.

Postiljon se ponesrečil. 1. t. m. se je ponesrečil 39letni postiljon Martin Bizjak iz Škofje Loke. Med Gorenjo vasio in Škofjo Loko je padel z voza. Pri tem mu je šlo kolo čez glavo. Bizjaka so težko ranjenega prepeljali v bolnišnico.

Zastrupljenje. Predvčerajšnjem je umrla v Pudoju pri Ložu štiriletna Terezija Mulc, ker je zaužila neko strupeno rastlinsko seme.

Izgubljen. Včeraj zvečer od 6. do 7. je bila izgubljena na poti od Starega trga do Zvezde srebrna verižica z obeskom. Odda naj se v upravnistvu.

Društvena naznanila.

II. redni občni zbor »Narodno Socijalne Zveze« v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 7. junija 1914, ob polu 10. uri dopoldne v mali dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Nagovor in pozdrav predsednika. 2. Poročilo o delovanju N. S. Z. v pretečenem letu. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo knjižničarja. 6. Poročilo nadzorstvenega sveta. 7. Volitev vodstva N. S. Z. 8. Volitev upravnega odbora. 9. Volitev nadzorstvenega sveta. 10. Sprejem pravilnika in organizacijskega reda N. S. Z. 11. Določitev vpisnine in prispevkov članov. 12. Določitev časa prihodnega zbora delegatov. 13. Raznoterosti. Radi velike važnosti občnega zbora prosimo točne in zanesljive udeležbe. Za osrednji odbor N. S. Z.: Kamil Černý I. r., t. č. tajnik. Rudolf Juvan I. r., t. č. predsednik.

Zveza škontistov, podružnica Ljubljana opozarja svoje člane na sestanek, ki se vrši v nedeljo, 7. t. m. lokal kakor navadno. Ker je ta mesečni sestanek važen zaradi dnevnega reda, je polnoštevilna udeležba nujno potrebna.

Akad. društvo »Slovenija« ima v sredo, 10. t. m. ob 8. zvečer v lokal Leitner I. Auerspergerstr. svoj izredni občni zbor. Goste vabimo.

Razne stvari.

*** Železniška nesreča.** Iz Šopronja poročajo: 3. t. m. popoldne je v Lakenbachu zavozil poštni vlak v tovorni vlak. Pri tem je bilo več nego dvajset oseb ranjenih.

*** Sleparski bančni ravnatelj.** Iz Krakova poročajo: V Stanislavu so aretirali ravnatelja odotne banke Twardowskega in Zajaczka. Tretji ravnatelj je pobegnil v Varšavo. Banka je prišla v konkurz.

*** Razprava proti tatu Mone Lize.** Iz Florence poročajo: Pred tukajšnjim sodiščem se je 5. t. m. pričela obravnava proti Perugiji, ki je ukradel Mono Liso. Razprava bo trajala dva do tri dni. Sodni psihiatri so izrekli soglasno mnenje, da je Perugia duševno defektan in da ni odgovoren za svoje dejanje.

*** »Empress of Ireland«.** Iz Londona poročajo: Mornarji parnika »Storstad« so bili v Montrealu aretirani, ker so pri neki banki prezentirali ček, glaseč se na ime nekega pasazirja ponesrečenega parnika »Empress of Ireland«. Ček in nekaj denarja so našli v nekem reševalnem čolnu.

*** Avstrijski ogleduh prijet na Ruskem.** »Gazetta polska« poroča, da so ruske oblasti v guberniji Vilni zaradi ogleduštva prijeli ter zaprle avstrijskega državljana Ivana Dolnickega. Ob istem času je Ohrana izvršila preiskavo v Kijevu pri avstrijskemu častniku Bodeskulu, ki se je vračal iz Petrograda čez Kijev v Avstrijo. Čeprav niso pri častniku ničesar sumljivega našli, so ga vendar eskortirali do avstrijske meje.

*** Samomor defraudanta.** Iz Berlina poročajo: V Frelleborgu se je 4. t. m. odigral na krovu ladje »Preussen« vznemirljiv prizor. Pri izkrcanju sta dva policista aretirala 31letnega bančnega defraudanta Michelsena iz Kodanja, ki je pred daljšim časom poneveril pri dankski banki v Kodanju 44.000 mark. Ko so ga prepeljali na kopno, je potegnil iz žepa revolver ter se dvakrat ustrelil v glavo. Bil je takoj mrtev. Pri njem so našli dva čeka po 2000 kron in mnogo gotovine.

*** Kaj vse ljudje jedo.** S tem se bavi neki italijanski list, ki piše: Zabe, polže, ostrige in že napol gnile kljunače ljubijo na Francoskem, Italijanskem in Španskem. Papagaji so najljubša jed Mehikancev. V Braziliji jedo neko vrsto mravelj v surovem maslu in drugih masteh. V Siamu smatrajo jed iz mravljinčnih jajec kot nekaj posebno dobrega. V Maroku slatno jedo travniške kobilice v solati, pravijo, da so boljše nego najboljši raki. Pečeni pajki so največja slaščica prebivalcev v Novi Kaledoniji. Kitajci jedo pasje meso, v vinu kuhane podgane, ptičja gnezda in svilopreke. Na Antilih jedo krokodilska in želvina jajca, slednja uživajo s slastjo tudi v mnogih drugih deželah.

*** Sufragetke.** Iz Londona poročajo: Ker se kralj boji, da bi ga sufragetke ne nadlegovale, ne bo več zjutraj jahal v Hyde Park. Iz istega vzroka letos tudi ne bodo prirejali velikih vrtnih izletov v park kraljevskega gradu. Ker se je že opetovano pojavila govorica, da nameravajo sufragetke odpeljati enega člana kraljeve rodbine, je policija odredila, da se specialno nadzoruje in straži mladi princ Henrik, ki obiskuje šolo v Etonu. Miss Pankhurst, ki se zdravi vsled posledic stavke z lakoto v hiši, ki je blizu kraljevega vrta, povzroča policiji velike skrbi. Hišo noč in dan stražijo. Navzlic temu se ji je posrečilo, odpeljati se na kopno, ne da bi policisti to opazili. Čez nekaj časa je prišla zopet v London ter se nastanila v neki drugi hiši, od koder se je odpeljala k demonstracijam pred kraljevo palačo. Govori se, da namerava vlada sodno zasledovati vse one, ki prispevajo za fond sufragetk. Najostreje postopanje zahtevajo konzervativni časopisi. Liberalni poslanec Earl of Primrose, sin lorda Roseberyja in nasprotnik ženske volilne pravice, pa naglašja, da se mora potem nastopiti tudi proti ulsterskemu gibanju. — V Belfastu sta dve sufragetki napadli dva šef-urednika, ki sta v svojih časopisih pisala proti ženskemu volilnemu gibanju. Ena izmed sufragetk, ki je zelo velika, je prišla urednika »Belfast Telegrapha« ter ga vrgla z njegovega stola na tla, med tem ko je druga sufragetka izpraznila steklenico nad njegovo glavo. Nato sta htelu sufragetki v uredništvo lista »Belfast News« ter tako pretepli glavnega urednika, da leži težko bolan. Obe so zaprli. — Govori se, da namerava vlada predložiti parlamentu predlogo, ki bo dala oblastim pravico, izgnati sufragetke, ki bodo ekscedirale.

*** Polet čez Atlantski ocean.** Pred nekaj časom smo poročali, da je razpisal londonski dnevnik »Daily Mail« darilo 10.000 angleških funtov, to je približno 240.000 kron, za polet čez Atlantski ocean. Te naloge so se oprijeli z vso vnemo posebno Amerikanci in hočejo absolvirati ta polet že to poletje. Amerikanska javnost je za ta načrt zelo navdušena in podpira vsestransko pogumne in podjetne letalce, ki so podvzeli polet, ki bo gotovo vzbujal pozornost vseh krogov v starem in novem svetu. — Ameriški listi priobčujejo sedaj nekaj podatkov o pripravah za ta senzacionalen polet. Sredstva za to gorostasno podjetje je dal sin bivšega generalnega poštnega mojstra Zednjenih držav Wanemakerja Rodman Wanemaker. Gradbo letalnega stroja, ki bo imel nalogo, izvršiti ta polet, ki bo epohalen za aeronavtik, je prevzel znani ameriški konstruktor letal Glenn H. Curtis. Trdno ogrodje letalnega stroja bo imelo popolno obliko velike ribe in bo dolgo 35 čevljev (1070 m) in široko na sredi 6 čevljev (180 m). Na hrbtu te letalne ribe bodeta prirejena dva krova, katerih večji bo meril 2440 in 244 m. Vijak iz mehagonijevga lesa, ki bo priprt na srednjem delu, meri v premeru 366 m, gonil ga bo štirilindski motor, ki bo proizvajal 200 konjskih sil. Oblika letala je podobna obliki ladje, in sicer zaradi tega, da plove lahko tudi po vodi v slučaju, da mora letalec pristati. Polet se bo vršil iz Nove Fundlandije na Irsko, proga znaša čez 3050 km. To progo nameravata preleteti letalca brez odmora. Letalni čas je proračunan na 20 do 24 ur, torej bo treba preleteti na uro 155, odnosno 130 kilometrov. Letalca bosta preskrbljena z vsem potrebnim za 30 ur. — Zanimivo pri tem je, da je proračunan stroj samo za hitrost 100 km na uro. Prireditelji računajo namreč na to, da bo onih 55, odnosno 30 km dodal veter, ki piše skoro stalno v smeri vzhoda proti zahodu in ki je proporcionalno z višino vedno močnejši. Polet bosta poskusila en angleški in en ameriški častnik. Angleška mornarica je imenovala za polet poročnika Porte.

*** Senzacien izum italijanskega inženirja Ulivija.** Pervuchin, rimski dopisnik »Ruskega Slova« poroča svojem listu sledeče podrobnosti o senzacienem izumu italijanskega inženirja Ulivija: Ze pred par meseci

sem poročal o nenavadnem izumu Ulivija: Vžgati razstreljivo iz velike daljave. Tedaj sem se obrnil v Rimu na rusko osebnost, ki ima znaten vpliv v vojaških krogih in ki je obenem priznan specialist, z vprašanjem, kako sodi o tem senzacienem izumu. Zasmel se je ter rekel v tonu, kateremu se ni moglo ugovarjati: »Šarlatanstvo! Neumni hokusi, pokusi!« Kolikor vem, je enako nastopalo proti poskusom Ulivija tudi vplivno časopisje — francosko. Toda pri tem je bila ta taktika razumljiva. Treba je bilo pomiriti francosko javno mnenje ter ga prepričati, da Italija, nasprotnica Francije, nima in ne more imeti v rokah tako groznega orožja, ki bi v najbližji bodočnosti onemogočila vojno z Italijo. Pred par dnevi je povzvel inženir Ulivi, za čegar izum se zanima tudi kralj, vrsto novih poskusov, ki jih italijanski tisk naziva — odločilne. Poskusi so dokazali, da je problem eksplozije iz velike oddaljenosti že rešen in da je na svetovno pozorišče stopila nova in strašna moč, ki pomenja revolucijo v vojaštvu. Poskusi so se vršili v Florenci in se zdaj nadaljujejo v okolici Rima. Udeležujejo se jih med drugimi tudi popularni admiral Fornari, oseba, ki stoji zelo blizu kralja in vživa veliko zaupanje. Admiral, ki je lastnoročno krmilil ladjo, je odplul v sredino reke Arno ter poplaval v vodo štiri podmorske torpede, izgotovljene od artilerijske uprave brez vsakega sodelovanja inž. Ulivija. Poskus se je vršil ponoči. Ulivi je bil s svojim aparatom, ki se lahko vložil v srednjevelik kovček in tehtal kakih 100 kg, izven okolice Florence na vrhu Monte Senaria v oddaljenosti 15 do 20 km od torped. S svetilkajočim se signalom je sporočil admiralu Uliviju, da so bile bombe potopljene. Kakor hitro se je zasvetil signal, se je zaslišala velikanska eksplozija in iz reke se je dvignil visok stebel vode. Ulivijevi žarki so takoj zasledili in zažgali na oddaljenosti 20 km prvi torpedo. Čez četrto ure je eksplodiral drugi in takoj nato tretji torpedo. S četrtem se je nekaj zgodilo. Voda ga je najbrže odnesla daleč od mesta, kamor je meril Ulivi s svojimi žarki. Toda čez 20 minut je Ulivijev aparat zasledil tudi četrti torpedo ter ga pognal v zrak. Še pred nedavnim si je upal Ulivi zažgati razstreljivo blago v oddaljenosti osmih kilometrov. Zdaj jih zažiga na daljavo 20 km. Izjavil je: »To je le začetek. Delam zdaj na izumu, ki mi bo omogočil zažgati bombe, mine in tudi cele smodnišnice na oddaljenost 50, da tudi 100 km. Problem je v teoriji rešen in praktično dokazana njegova pravilnost. Treba je le še okrepiti aparat.« V kratkem času bo Italija na ta način v stanu, če se ji bo zazdelo — razstreljevati smodnišnice v Avstriji, Nemčiji in Rusiji. Če prične Italija vojno, more inž. Ulivi uničiti vojno mornarico katerekoli države, ne da bi dopustil, da bi se približala italijanskemu obrežju. Strašna sila, strašna moč! Ali pa mogoče celo vlada nad svetom? S poskusi v Florenci so izvršili še en senzacien dokaz: inž. Ulivi s pomočjo svojega aparata konstatira z matematično natančnostjo na daljavo več deset kilometrov ekzistenco kovinastih mas. Na ta način more z malenkostnimi stroški iskati rude, kar znači gotovo revolucijo v rudarstvu. Prišla je na svet nova grozna sila, ki obeta velikanse prevrate. Odkril jo je priprost italijanski inženir. Toda gorje onemu, ki ignorira prihod te sile. Ta malomarnost bo morda odkupljena z življenjem neštevilnih človeških žrtev...

V soboto, dne 6. junija 1914

se vrši

ob pol 9. zvečer pri Moharju v Spodnji Šiški

javen shod narodnega delavstva.

Položaj slovenskega delavstva, poročajo. A. Brandner, strokovni tajnik N. D. O. iz Trsta.

Narodno delavstvo v Šiški naj z veliko udeležbo na shodu pokaže, da je res narодно in stanovsko zavedno. Delavci in železničarji! Na javnem shodu obrazložite svoje težnje in protestirajte proti krivicam, ki se nam gode vsepovsod! V soboto vsi na shod!

Telefonska in brzojavna poročila.

Velika debata v občinski seji v Trstu. Trst, 5. junija. V sredo se je vršila v tržaškem občinskem svetu de-

bata o proračunu, ki izkazuje 21 milijonov 348.610 kron potrebščin in 19.582.680 k. pokrivanja, torej 1.765.870 kron primankljaja. V generalni debati je govoril g. dr. Wilfan, ki je sijajno zastopal slovensko stališče. Slovenska manjšina ne more odobriti proračuna iz ozlogov na okoliščanske Slovence in iz ozlogov na Slovence ki prebivajo v Trstu, dasiravno priznava nekaterim gospodom njih dobro voljo. Zastopal je v sijajnem govoru stališče Slovencev. Slovensčina je v tržaški občini pripoznan deželni jezik in mestna uprava ne bi smela izkoriščati inteligentnega slovenskega prebivalstva, odrekati pa mu elementarne pravice. Zahteval je, da naj občina prizna okolico kot integrirajočo del mesta ali pa naj se odloči za avtonomijo. Osvetljeval je občinsko upravo z vseh stališč, zlasti tudi iz narodno-politične strani. Zastopnik socialnih demokratov je stvarno prav temeljito razpravljal o proračunu, dočim je občinski svetnik Ari zastopal skrajno protislovensko stališče ter zlasti polemiziral z dr. Puecherjem. Seja je bila nato prekinjena ter se bo nadaljevala najbrže šele prihodnji teden. Dr. Wilfan je še enkrat priglasen k besedi.

Češko - nemška spravna pogajanja.

Praga, 5. junija. K včerajšnji seji načelnikov čeških strank, pri kateri je govoril poslanec Choc o izjavi ministrskega predsednika grofa Stürgkha v zadevi obravnave proti uredniku Simeku, se poroča, da je grof Stürgkh v nekem protokolu, ki ga je izročil sodišču, izjavil, da je bil svoječasnno obveščen, da bi narodnosocialna stranka opustila pod gotovim pogojem obstrukcijo proti vojaški predlogi. Da bi stranka terjala denar za gotove svrhe, pa v onem obvestilu ni bilo govora.

Švihov mandat.

Zamberk, 5. junija. Pri včerajšnji nadomestni volitvi v Zamberku, je bil izvoljen narodni socialista Netolický s 4411 glasovi proti socialnemu demokratu Krejčiju, ki je dobil 4075 glasov.

Ogrska državni zbor.

Budimpešta, 5. junija. V današnji seji ogrskega državnega zbora bo predloženih več zakonskih načrtov, med njimi sporazum z Avstrijo glede medsebojne pravne pomoči in izvršbe, nadalje tudi predloga o odgoditvi uveljavljenja civilnopravnega reda.

Ogrska opozicija.

Budimpešta, 5. junija. Pri grofu Juliju Andrássyju so se zadnje dni vršila posvetovanja opozicijskih vodij zaradi enotne opozicijske stranke. Ta posvetovanja sicer niso imela zaželenega uspeha, vendar pa se je sklenila volilna zveza med vsemi opozicijskimi strankami.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 5. junija. Včerajšnja sejo hrvatskega sabora je popolnoma izpolnila debata o hranilnici v Karlovcu. Iz referata poslanca Palečka je razvidno, da ima hranilnica 6.300.000 kron dolga, od te vsote odpadejo 3 milijoni na reeskompt, ostalo na vlagatelje. Referent se je zavzel za sanacijo hranilnice, čemur je odgovorjal poslanec dr. Lukinić, da o kaki sanaciji ne more biti govora. Mogoča je le mirna likvidacija ali pa konkurz. Konkurz bi spravi v nesrečo še celo vrsto drugih manjših zavodov, medtem ko bi likvidacija rešila vsaj del vlog. Oddelni načelnik Fodroczy izjavlja, da bi vlada omogočila mirno likvidacijo z večjo vlogo, tudi avstro - ogrska banka bi prispevala s 400.000 K. Kljub temu bi moral utrpeti vlagatelj 50% svojih vlog. Frankovec Novak je napadal nato razne denarne zavode, med njimi tudi »Prvo hrvatsko hranilnico«, kar je izzvalo prave viharje ter ga predsednik poklical k redu. Ker se hrup le ni polegel, je sejo prekinil. Po zopetni otvoritvi se je predsednik protestiral proti tem izvajanjem.

Ruska duma.

Petrograd, 5. junija. Ruska duma je kot protest proti splošni politiki ministrstva s 143 glasovi proti 99 glasovom črtala v proračunu naučnega ministrstva postavko 75.500 rubljev potnih stroškov ministrskih uradnikov.

Sufragetke.

London, 5. junija. Pri včerajšnjem sprejemu v kraljevski palači se je vtihotapila tudi neka elegantna sufragetka, ki je imela popolnoma pravilno povabilo. Ko so navzoči deklinirali pred kraljevsko dvojico, se je sufragetka vrgla na kolena ter zakričala: Kako dolgo boste Veličanstvo še pripuščali, da se trpinčijo angleške žene. Sluge so sufragetko odpeljali. Prizor je napravil silno mučen vtisk.

Mehika.

Mehika, 5. junija. General Lanquet naznanja, da imajo topničarke ualov, da blokirajo Tampico, da na

ta način preprečijo, da bi dobivali vstaši orožje in municijo.

Dogodki na Balkanu.

REVOLUCIJA V ALBANIJI.

Pogajanja.

Dunaj, 5. junija. Pogajanja med vstaši in mednarodno kontrolno komisijo so ostala brezuspešna. Voditelji vstašev se drže v ozadju ter skušajo očitno pogajanja zavleči. Danes še ni mogoče določiti, s kakim namenom to delajo.

V južni Albaniji.

Rim, 5. junija. Italijanski parnik »Jonio« je dospel iz Valone v Brindisi. Poroča se, da je neki avstrijski parnik proge Ungaro-Kroate izkrcal v Valoni deset topov in več strojnih pušk ter k temu spadajočo municijo in tren. Domneva se, da bosta odplula na zahtevo italijanske konzula v Valoni tjakaj »orpečna rušilca« »Perseo« in »Kalipso«.

Rim, 5. junija. Ismail Kemal je opustil svoje nameravane potovanje v Valono ter se vrnil v Rim.

V Draču.

Drač, 5. junija. Za mestnega poveljnika v Draču je bil imenovan polkovnik Thomson, ki je včeraj proglasil nad mestom obredno stanje. Sicer je položaj v mestu neizpolnjen.

Dunaj, 5. junija. Iz Drača poročajo, da je položaj mesta in kneza naravnost brezupen. Število vstašev v Sijaku je naraslo na 10.000. V pristanišču leži ta vedno pripravljena dva motorna čolna avstrijske vojne mornarice, da lahko vsak hip sprejmeta na krov kneza in njegovo rodbino. Pogajanja kontrolne komisije z vstaši so se popolnoma razbila. Vstaši so predvčerajšnjem celo zagrozili kontrolni komisiji, da bodo vse njene člane pobili, če se ne vrnejo takoj v Drač. Seveda je morala kontrolna komisija nemudoma ustreči tej zahtevi.

Knez in velesile.

Dunaj, 5. junija. Iz Pariza poročajo, da se med velesilami predlog glede izkrcanja mednarodnih čet v Draču sploh ne obravnava več. Velesile so mnenja, da bi bilo treba v Draču organizirati avtohtono varstveno četo, ki naj bi skrbela za varstvo kneza. Ta četa naj bi bila sestavljena iz okroglo 1000 mož, pred vsem iz katoliških in mohamedanskih Miriditov in Malisorov ter iz mohamedancev iz južne Albanije. Francoski krogi so mnenja, da bi se dala evropska solidarnost pokazati s tem, da se odpošlje pred Drač mednarodno brodogve. V tem oziru bi se dal doseči sporazum.

Berolin, 5. junija. Po poročilih berlinskih listov so evropski diplomati nasvetovali knezu Wiedu, da naj se začasno preseli v Skader za tako dolgo, da se srednja Albanija pomiri.

Dunaj, 5. junija. Izmail Kemal je prisel včeraj na Dunaj ter je imel dolgo posvetovanje z zunanjim ministrom Berchtoldom.

Kriza v Srbiji.

Beograd, 5. junija. Kralj Peter je sprejel včeraj dopoldne mladorodnega voditelja Davidovića in popoldne naprednega voditelja Novakovića ter narodnega socialca Ribarca. Danes se pogajanja nadaljujejo. Najbrže se bo izvršila rekonstrukcija kabineta Pašić.

Beograd, 5. junija. Kriza še ni rešena. Pogajanja trajajo še naprej. Seja skupščine, ki bi se morala vršiti danes, je preložena zopet za 2 dneva.

Srbija in Bolgarska.

Sofija, 5. junija. V krogih, ki imajo ozke stike z bolgarsko vlado, se govori, da bo Srbija v kratkem nastopila s predlogi za obnovitev boljšega razmerja med obema državama. Za to akcijo bo bolgarska vlada izbrala posebne zaupnike.

Bolgarska.

Sofija, 5. junija. Sbranje je sprejelo pošto in brzojavno konvencijo z Rumunsko.

Sofija, 5. junija. Državni sodni dvor je v procesu proti bivšim stambulovističnim ministrom odločil, da se ugovor zagovorništvu, da so delikti zastareli, odkloni. Vsled tega se bo pričela sedaj meritorna razprava.

Bolgari in Grki.

Sofija, 5. junija. V Dedeagač je dospel grški parnik »Florida« pod angleško zastavo s 300 mohamedanskimi begunci na krovu. Prebivalstvo je izvedelo, da so na ladji tudi bolgarski vjetniki, ki so bili od grških oblasti obsojeni na deportacijo. Zavlado je silno razburjenje. Vse trgovine so morali zapreti. Vršilo se je protestno zborovanje in množica je burno demonstrirala proti Grški ter zahtevala, da se Bolgari izpuste, sicer bo pregnala vse Grke iz mesta. Položaj je bil tako nevaren, da je moral poveljnik grške ladje Bolgare faktično izpustiti.

Gospodarstvo.

— **Žitni monopol v Rusiji.** Iz Petrograda brzojavljajo: V večih konferencah v Jekaterinodaru pri Rostovu ob Donu so sklenili zastopniki državne vlade in trgovinskega ministrstva, da bodo v donskem okolišču in v severni Kavkaziji takoj začeli z gradbo 58 elevatorjev, ki bodo obsegali 30 do 40 milijonov pudov.

— **V Rusiji ni gospodarske krize.** Iz Petrograda brzojavljajo: Oficijozno glasilo finančnega ministrstva naglašava v članku o baisse - položaju, da ni nikakršnih podlag za baisse, ki se je v zadnjem času pojavila na borzi. Obenem pa pripominja, da ni v Rusiji nikakega sledu kakšne gospodarske krize. Sedaj so gospodarske podlage borznih notacij v zelo ostrem nasprotju s psihološkimi motivi, ki odgovarjajo borzni paniki. V članku se poziva občinstvo, naj vendar že enkrat prav presoja položaj, ker so meje racionalne baisse že prekačene.

— **Vprašanje orijentskih železnic.** Z Dunaja brzojavljajo: Pogajanja o vprašanju orijentskih železnic so zdaj v štadiju, o katerem se lahko govori o skorajšnjem sporazumu med srbsko vlado in družbo orijentskih železnic. Pri tem gre za odkupno ceno, finančialno transakcijo, ki se pripravlja brez vplivanja avstrijske in ogrske vlade. Napram zadevi sami obe vladi še nista zavzeli dosedaj nikakršnega stališča in se še nista izrekli za to. — Iz Budimpešte brzojavljajo: Poročevalec lista „Az Est“ je govoril z ministrskim predsednikom Pasićem v Beogradu. Pasić je izjavil: Vprašanje orijentskih železnic še ni rešeno, vendar pa ne bo treba dolgo čakati na rešitev. Srbska vlada brezpogojno vztraja pri tem, da kupi in podpravi prog. Nameravamo zgraditi novo prog, ki bo čez Užice in Vardišče zvezana z bosanskim železniškim omrežjem. Naša nota priporoča tudi gradbo druge proge, ki bo šla od Mitrovice do Uvaca skozi Sandžak, tako da bi imela Bosna direktno zvezo s Solunom. Mi garantiramo med drugim tudi absolutno varnost in varstvo avstrijskega izvoza in obljudujemo, da bomo zgradili še druge proge, ki bodo služile interesom monarhije, da, mi celo obljudujemo, da se bomo pri železniških natečajih predvsem ozirali na avstro - ogrske podjetnike in družbe v vseh slučajih, v katerih njihove ponudbe ne bodo neugodnejše, nego drugih oferentov. Sporna bo le odkupna cena, kajti pogajanja bodo kmalu dospela tudi do te točke. Glede cen so še velikanske diference. Če se bomo sploh glede vprašanja odkupa sporazumeli, tedaj si pridržimo glede posameznih delov vprašanja, da se obrnemo ali na našo razsodišče ali na pariško finančno komisijo. Razrešitev trgovinske pogodbe smo odložili na poznejši čas. Upamo pa, da se bo na obeh straneh pričela nova doba medsebojnega sporazuma.

Izseljevanje.

Deželna vlada nas je naprosila, da priobčimo v pojasnilo onim, ki se hočejo izseliti, sledeče:

V zadnjem času se je v javnosti večkrat pojavilo mnenje, da je vlada z novimi policijskimi predpisi osebami med 17. in 36. letom starosti izseljevanje sploh prepovedala, ne da bi se brigala za prostost izseljevanja, ki je pod poročstvom državnih osnovnih zakonov in le po vojni dolžnosti omejena. To mnenje ne odgovarja dejstvu. Merodajna mesta tedaj ne nameravajo izseljevanja splošno prepovedati, temveč hočejo le zagotoviti izpolnjevanje že obstoječih predpisov. Poizvedovanje po obsegu in načinu izseljeniškega gibanja v naših deželah so namreč izluščila gotovo vsestransko z obžalovanjem sprejeto dejstvo, da se je v zadnjem času mnogo nabornih in službenih zavezancev z izselitvijo odtegnilo obveznostim vojnega zakona, ne da bi dobili potrebnega potnega lista. Neovirano nadaljevanje tega položaja bi pomenilo resno nevarnost za življenske interese vojne moči. Zato se je v pričo točke 2. cesarske odredbe z dne 6. nov. 1865 in § 13. ministrskega razglašja z dne 10. maja l. 1867., po katerih ima vsak na uradno zahtevo podati podatke o svoji osebi, poostreno ukazala za nadziranje prometa določenim organom kontrola tistih izseljencev, pri katerih je utemeljena slutnja, da z izseljenjem kršijo vojno dolžnost. Ker naborna dolžnost po vojnem zakonu ne traja čez 36. leto starosti, se je kontrola že vnaprej omejila na osebe do 36. leta starosti. Istočasno so bile že vnaprej izločene osebe, ki pri njih zaradi osebnih lastnosti ali stanovskega dela ne pride v poštev kršenje vojne dolžnosti. Ukazala se

je samo kontrola izpolnjevanja že zdavno obstoječih predpisov v poedinem slučaju. 36. leto starosti tedaj nikakor ne pomeni meje, do katere obstoja prepoved izseljevanja, temveč pride v poštev samo za kontrolo. Prejokoslej se bodo mogle izseliti osebe med 17. in 36. letom, če le ni zadržka njihovega odpotovanja. Dokaz, da ni takega zadržka, je podati ob priliki kontrole. Obstoja pa ali v kaki tistih listin, ki svedočijo popolno zadostitev naborni in službeni dolžnosti (kakor potrdilo vplačanja vojaške takse, svedočba izstopa iz skupne vojske, vojne mornarice ali deželne brambre, odslužno pismo, certifikat oprostivne od črne vojske ali črnovojniški list, uradno potrdilo kvalifikacije »nesposobnosti za orožje« ali »se izbrise« ali, če izseljenec še ni ali še ne v polni meri zadostil obveznostim vojnega zakona, v tem da predloži uradni potni list. Ker se posebno s tem, da se opozarja na gospodarske nevarnosti oviranja izseljevanja, večkrat čujejo pritožbe, da je zadobitev potnih listov za osebe v starosti naborne ali službene dolžnosti združena večinoma z velikimi težavami in da nižji uradi, poklicani za podeljevanje potnih listov, oziroma vojaška poveljstva, pristojna za izražanje mnenja o prošnjah, premalo upoštevajo gospodarske interese prebivalstva, so se izdala na vse politične in policijske nižje urade, kakor tudi na vojaška poveljstva, primerna navodila. Izdajali se bodo potni listi praviloma tedaj, če za časa odpotovanja ni pričakovati, da bi prosilca vpoklicali k izpolnjevanju kake vojaške obveznosti. In še celo takrat, če je pričakovati tako vpoklicanje, se bo, seveda ne da bi se kršila določila vojnih predpisov, postopalo z največjo naklonjenostjo v slučajih, kjer bo podana gospodarska potreba za odpotovanje. Mladenci, ki so dopolnili 17. leto starosti, lahko dobe potne liste do roka glavnega nabora in če so že potrjeni, do začetka svoje prezentne službene dolžnosti ali prve vojaške izuče. V slučajih nujne potrebe se bodo celo za take osebe mogli izdati potni listi čez morje. Neaktivni dobe, dokler še niso opravili predzadnje orožne vaje, tedaj praviloma pred 29. letom starosti, potne liste do prihodnje vojaške vaje. Sezijskim potnikom, ki se pri njih lažje računa s povratkom tekom istega leta in z natančnim izpolnjevanjem vojaških obveznosti, je iti na roko še z večjo naklonjenostjo. Isto velja za osebe, ki iz rodbinskih vzrokov, v zdravstvene namene in podobno odidejo v inozemstvo, za trgovce in njihove uslužbence, kakor tudi za tiste, ki študirajo. Če bi pa izdaja potnih listov zaradi orožne (službene) vaje utegnila zadeti na ovire, odpotovanje pa bi bilo iz gospodarskih ali drugih vzrokov vendar potrebno, je potniku prosto, da prosi za preložitve orožne vaje v dobičnem letu in da ob ugodni rešitvi te prošnje potrebno ukrene za izdajo potnega lista. Vojaška poveljstva so dobila navodila, da take, primerno utemeljene prošnje v najširših mejah upoštevajo. Da se še nadalje olajša izdajanje potnih listov, se bo sezijskim potnikom po možnosti omogočilo izpolnjevanje naborne dolžnosti in dolžnosti orožnih vaj v tistih mesecih, ki jih preživijo, kakor kaže izkušnja v domovini. Ko je kdo odpravil predzadnje orožno vajo, se mu bo izdal potni list praviloma brez nadaljnjega omejitve.

V interesu gladkega reševanja potno policijske službe je vložiti prošnjo za potne liste kolikor mogoče zgodaj pred odpotovanjem pri poklicanem oblastvu. Oblastva so dobila navodila, da rešijo vsako posamezno prošnjo, upoštevajo individualni slučaj, kolikor možno z največjo hitrostjo. Tudi so dobila ukaze, da gredo strankam na roko z informacijami in s pojasnitvijo potovalnih potreb za doseg potnih listov. Z dalekosežno olajšavo postavno dovoljenega izseljevanja bo počasi ponehavalo ono po neopravičenih agentih in priganjačih posredovano, z velikimi stroški za izseljenca združeno nepostavno izseljevanje.

Listnica uredništva.

G. Fr. P. v L. Dopis smo skrajšali za dobri dve tretjini. Za boga, čisto lokalnim stvarim vendar ne moremo žrtvovati kar cele strani. Sicer pa so kratki, jedrnat spisi sto-krat več vredni kakor kilometrski! Uredništvo.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 2. junija: Antonija Mrak, žena sobnega slikarja, 40 let. — Edward Vidregar, mlinar, 32 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Na zdravje! bralcev ponavljamo: pristni dobite obe preizkušeni reelni sredstvi: Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z oblastveno naravno besedno znamko »Elsa - fluid« in prebavo pospešujoče želodčno sredstvo Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z oblastveno varnostno besedno znamko »Elsa kroglice«, ako svoje naročilo naslovite tako - le: Lekarnar F. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 238 (Hrvaško). Ti iz prirodnih zdravilnih rastlin napravljeni izvrstni domači sredstvi sta tudi ceno. — 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specijalni steklenici Fellerjevega blagodišečega rastlinskega esenčnega fluida stane franko na vse kraje 5 kron, medtem ko stane 1 zavitek s 6 steklenicami Fellerjevih pristnih rabarbarskih kroglic z znamko »Elsa kroglice« franko na Vašo pošto za 4 K.

„Modiano Club Specialite.“

Na zdravniško priporočilo so lahko strošnice antikotinske kakor tudi listi nepotiskani, na vsakem posameznem je pa iz vodnega tiska razvidna varnostna znamka in ime izdelovalca.

Najprirodnejše in najprimernejše negovanje las obstoji v rednem izmivanju glave s Pixavonom, tekočim kotranovim milom, ki mu je na patentiran način odvzet vonj. Pixavon ne očisti samo las, nego zaradi svoje vsebine kotrana naravnost poživlja lasišče. Prekrasno se peni in se da lahko splakniti z las.

Že po nekaterih umivanjih s Pixavonom bo vsakdo čutil dobrodejne učinke in se torej Pixavon lahko označuje za idealno negovalno las.

Cena steklenici Pixavona, zadosti za več mesecev, 2 K 50 v. Dobiva se po vseh zadevnih trgovinah. Vse boljše brivnice umivajo s Pixavonom.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 5. junija 1914

Naložbeni papirji.	Dunajski	Blagovni
40% majeva renta	81.10	81.30
42% srebrna renta	84.50	84.70
40% avstr. krona renta	81.60	81.80
40% ogr. krona renta	80.—	80.20
40% kranjsko dež. posojilo	89.—	89.—
40% k. o. češke dež. banke	86.—	87.—

Sročke.	Dunajski	Blagovni
Sročke iz l. 1860 1/2	421.—	431.—
„ tiske	680.—	690.—
„ zemeljske I. izdaje	285.—	295.—
„ II.	280.—	290.—
„ ogrske hipotečne	237.75	247.75
„ dun. komunalne	225.25	235.25
„ avstr. kreditne	469.50	479.50
„ ljubljanske	480.—	490.—
„ avstr. rdeč. križa	58.—	62.—
„ ogr.	48.75	52.75
„ bazilika	28.60	32.60
„ turske	24.10	28.10
„	210.50	213.50

Doznice.	Dunajski	Blagovni
Ljubljanske kreditne banke	393.—	397.—
Avstr. kreditnega zavoda	602.50	603.50
Dunajske bančne družbe	507.—	508.—
Južne železnice	89.10	90.10
Državne železnice	685.50	686.50
Alpine-Montan	778.75	779.75
Češke sladkorne družbe	272.—	273.50
Živnostenske banke	265.50	266.50

Valute.	Dunajski	Blagovni
Cekini	11.40	11.44
Marke	117.80	118.—
Franki	95.90	96.10
Lire	95.40	95.60
Rubliji	251.50	252.50

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 5. junija 1914.

Termin.

Pšenica za oktober 1914	za 50 kg	12.97
Rž za okt. 1914	za 50 kg	9.65
Oves za oktober 1914	za 50 kg	7.92
Koruzi za julij 1914	za 50 kg	7.66
Koruzi za avgust 1914	za 50 kg	7.80

Efektiv

Mlačneje.

Meteorološko poročilo.

Vilma nad morjem 306.2 Srednji uračni tlak 736 mm

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
4.	2. pop.	733.5	21.6	sl. jug	jasno
5.	9. zv.	732.1	14.9	sr. jvzh.	jasno
5.	7. zj.	729.6	11.5	sl. svzh.	del. oblak.

Srednja včerašnja temperatura 15.2°, norm. 16.4°. Padavina v 24 urah m.m. 0.0.

Potrim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, tovarišem in prijateljem pretrženo vest, da je preminul naš ljubljani soprog, oče, gospod

Jurij Peternel

orožniški postajevodja v p. trgovci in posestniki v Vel. Laščah

danes dne 3. junija ob 5. uri pop. previden s svetotajstvi v 64. letu starosti. Pogreb draga rajnega bo v petek dne 5. junija ob 4. uri popoldne iz deželne bolnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

Vel. Lašče, dne 3. junija 1914.

Marija Peternel soproga, Milka učiteljica, Mirko, Emil in Franc otroci.

Lepa in snažna

letna oblačila

in jesenski kostumi, so ceno napredaj. Naslov: Bethovnova ulica 15, IV. nadstropje, stopnjice levo.

Kavarna

vso noč odprta

LEON Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Zbirka

avstrijskih zakonov

v slovenskem jeziku.

I zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 drž. zak. z dodanim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novjšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.

V platno vezan 6 K, po pošti 6 K 20 vln.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

Zahvala.

Za premnoge izraze sočutja, izkazanega nam o boleznih in smrti naše iskreno ljubljene, najboljši in nepozabne soproge oziroma matere gospe

Marice Kravanja roj. Žitnik

dalje za darovane prekrasne vence in za častno udeležbo pri pogrebu nepozabne rajne izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najprišrčnejšo zahvalo.

CERKNICA, dne 4. junija 1914.

Žalujoča rodbina Kravanja-Žitnik.

Naznanilo.

Podpisana se usojam slav. občinstvu vljudno naznaniti, da sem prevzela lepo moderno

Vilo „Radoslava“

s popolnoma novo opremljenimi sobami, katere so cenj. letoviščarjem na razpolago.

Zagotavljam Vas, da bom z vso svojo pridnostjo skušala Vas cenj. posetnike postreči v Vašo popolno zadovoljnost.

Natančnejša pojasnila se dajo v **Spodnji Siški št. 4.**

Priporočam se za mnogoštevilen obisk ter beležim z velespoštovanjem

Beti Kerin,
Bled, vila Radoslava.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 457 milijonov kron.

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca maja 1914	od januarja 1914
Vložilo se je ponudb	2025	9957
za zavarovano vsoto	K 17,546.260.25	K 85,722.451.43
zgotovljenih polic je bilo	1848	8314
za zavarovano vsoto	K 15,464.008.53	K 70,951.123.19
naznanjene škode znašajo	K 850.270.40	K 5,228.212.89

Sirolin "Roche"

olajša in ozdravi bolezni v prsih kašelj, katar, influenco, naduho.

Dobiva se po vseh lekarnah.

Originalni zavitek 4 K.

Dobiva se po vseh lekarnah.

Med zlatorumen, trčan, zjam-
čeno čist, v deščah s
4 1/2 kg vsebine, razpo-
šilja po K 8-50
Cobolastvo Ilirska
Bistrica.

Prodajalka

se sprejme. 2309
Naslov pove upravnitvo »Slov. Nar.«.

Mlajši 2215

stavnbi tehnik

se takoj sprejme. — C. Pontello,
Ljubljana, Slomškova ulica 12.

Mlada učiteljica

želi priti čez počitnice h boljši dru-
žini kot učiteljica. 2216

Ponudbe pod naslov: „MIRA“,
poštno ležeče Tolmin.

Edina primorska
tovarna dvokoles
„TRIBUNA“
Gorica, Tržaška
ulica št. 28, prej
pivovar Gorjup.

Velika eksportna zaloga gramofonov, orke-
strijskih in kmetijskih strojev, gramofonov, orke-
strijskih in kmetijskih strojev, gramofonov, orke-
strijskih in kmetijskih strojev.

F. BATJEL

Gorica, Stolna ulica št. 2-4.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Angelo Novak Ljubljana

*Čevlji za gospode
in dame.*

*Odličnost v kvaliteti
in oblikah.*

*Šelenburgova ulica 7
(nasproti c. kr. glavne pošte).*

Cene:

K 12-50

K 16-50

Provizijski potnik

ki obiskuje kmetijske odjemalce, se
sprejme pod ugodnimi pogoji za raz-
pečevanje renomirane prašičje krme.
Ponudbe pod „Sus/2197“ na upravnitvo
»Slovenskega Naroda«. 2197

TRGOVEC

35 let star, v vseh strokah trgovstva iz-
urjen, želi prevzeti zastopstvo piva, vina,
pohištva itd. tudi kot vodja filijalke trgovine
ali potnik, kompanjon itd. Vstop 1. sept. ali
pozneje. Kavcija na razpolago. Ponudba
resna. Ozira se le na prima hiše. 2204

Dopisi naj se pošljejo pod „Zastop-
nik 35“ na upravnitvo »Slov. Naroda«.

Brivnica na Reki

vrlo elegantna, dobro uvedena, s pro-
dajo parfumerij in las, v najprometnejši
ulici ob morju, se prodaja takoj
zaradi bolezni in preobremenosti z dru-
gimi svojimi posli. — Samo resne po-
nudbe prosim poslati do 15. julija,
kupec pa lahko tudi osebno poskuša
en mesec obrt. Vrlo ugodno za Slo-
venca-brivca, ker je par tisoč Slovencev
na Reki in preko 25.000 Hrvatov, a
nobenega Slovenca-brivca. Obrniti se
je na **Jurja Miškulina, brivca,**
Via Porto br. 2, Reka (Fiume).

Posojila

dovoljuje svojim članom življenjskega od-
delka in sicer: aktivnim uradnikom vseh
kategorij, profesorjem, učiteljem itd., katerih
neobremenjena služnina znaša najmanj
K 2300 —, kakor tudi penzionistom s po-
kojino najmanj letno K 1400 —, p. št. za-
znambi na služnino, oziroma pokojnino in
proti primernemu poročstvu pod najugodnej-
šimi pogoji na 5—30letno amortizacijsko dobo
249

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi, katere
generalni zastop v Ljubljani, Gosposka ul. 12
daje nemudoma in brezpla. potrebna pojasnila.

Uradnik

pravnik, išče zabavno družbo za ob-
morsko kop. ev. tudi za obrežno vožnjo v
Dalmacijo. Dopisi do 15. t. m. na upr.
»Slov. Nar. pod „Julij avgust 2189“.

Spreten

2158

urarski pomočnik

za mešana dela se sprejme takoj pri
Matiji Petriču, urarju v Postojni.

**Foto-
grafske**

aparate

kakor tudi vse v to stroko
spadajoče potrebščine ima v zalogi
fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Temnica na razpolago. Zunanja naročila
z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Naznanilo.

Slav. občinstvu se vljudno naznanja, da je
**v hotelu Tratnik, Sv. Petra cesta
v Ljubljani, otvorjena nova lepa
kavarna**
z najboljšimi pijačami, igrami itd.

Za obilen obisk se priporočata

2186

Leopold in Alojzija Tratnik.

Za poletno sezono
priporoča trdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek
za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklce.

Ceniki zastonj in franko.

Fr. P. Zajec

izprašan optik,

zalagatelj c. kr. armade, vojne mor-
narice, domobrancov itd. 123
Ljubljana, Stari trg št. 9.

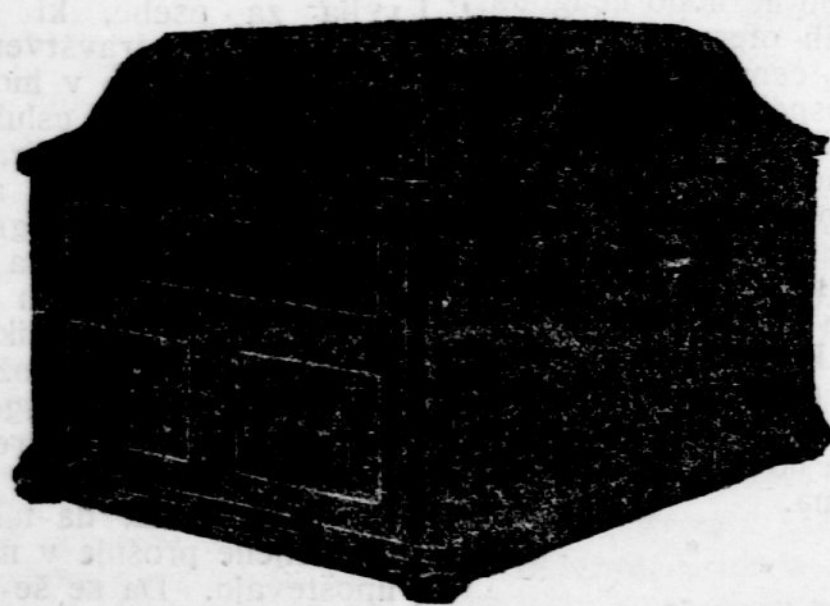

Očala in ščipalniki po strokovnjaških
in zdravniških predpisih. — Z elektr
obratom moderno urejena delavnica
Najnovejši cenik brezplačno!

Kaj je

„Gramola“?

Nobena družina brez
„GRAMOLE“.

Nobena družina brez
„GRAMOLE“.

„Gramola“,
„Gramola“,
„Gramola“,
„Gramola“,
„Gramola“,
„Gramola“,

se imenuje prvovrsten umetno igralni aparat.
reproducira vsaki posnetek z nedosegljivo preciznostjo.
3513
igra brez šumenja in čisto glasno.
je samo s spodaj označenimi, svetovno znanimi var-
stvenimi znaki pristen.
se dobi edino pri zastopu avstrijske gramofon-
ske družbe na Dunaju

A. RASBERGER, Ljubljana.

(Sodna ulica št. 5. — Poleg c. kr. justične palače).

Edina tovarniška zaloga prvovrstnih gramofonov in godbenih avtomatov za
Kranjsko, Primorje, Štajersko.

Kolosalna izber pristnih gramofonskih plošč.

Vsi deli za gramofone. — Lastna delavnica.

Zahtevajte cenik. Zahtevajte cenik.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & K^o, Ljubljana, na Bregu.

Cena za gospode	K 14.—, 17.—, 20.—
„ „ dame	„ 13.—, 15.—, 18.—
„ „ dečke ^{36/39}	„ 10.—, 12.—
„ „ otroke	K 5.— 6.— 7.— 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejšje vrste od kron 1-50 naprej.